

UKRAYNA'DA KADINA YÖNELİK ŞİDDETİN VE EV İÇİ ŞİDDETİN ÖNLENMESİ VE BUNLARLA MÜCADELE EDİLMESİ

UKRAYNA'DA BÖLGESEL VE/VEYA YEREL DÜZEYDE
KADINA YÖNELİK ŞİDDETE VE EV İÇİ
ŞİDDETE ENTEGRE MÜDAHALE İÇİN ÇOK KURUMLU
BİR İŞ BİRLİĞİ MEKANİZMASININ
KURULMASI DOĞRULTUSUNDA

Avrupa Konseyi uzmanı Monika
Kocaqi'nin kolaylaştırıcılığı ile,
Yerel Düzeyde Çok Kurumlu
İş Birliğine Dair Kurumlar Arası
Çalışma Grubu tarafından

Mayıs 2016

Bu çeviri Avrupa Birliği
ortaklığıyla finanse edilmiştir

UKRAYNA'DA KADINA YÖNELİK ŞİDDETİN VE EV İÇİ ŞİDDETİN ÖNLENMESİ VE BUNLARLA MÜCADELE EDİLMESİ

UKRAYNA'DA BÖLGESEL VE/VEYA YEREL DÜZEYDE
KADINA YÖNELİK ŞİDDETE VE EV İÇİ
ŞİDDETE ENTEGRE MÜDAHALE İÇİN ÇOK KURUMLU
BİR İŞ BİRLİĞİ MEKANİZMASININ
KURULMASI DOĞRULTUSUNDA

Avrupa Konseyi uzmanı Monika
Kocaqi'nin kolaylaştırıcılığı ile,
Yerel Düzeyde Çok Kurumlu
İş Birliğine Dair Kurumlar Arası
Çalışma Grubu tarafından

Mayıs 2016

© 2021 Avrupa Konseyi. Tüm hakları saklıdır. Lisans sahibi belirli koşullar altında Avrupa Birliği'dir. Bu yayının hiçbir bölümü, İletişim Müdürlüğü'nden (F-67075 Strasbourg Cedex veya publishing@coe.int) önceden yazılı izin alınmadan çevrilemez, fotokopi, kayıt ya da herhangi bir bilgi depolama ya da geri erişim sistemi dahil olmak üzere, elektronik (CD-Rom, internet, vb.) ya da mekanik olarak, herhangi bir biçimde ya da araçla çoğaltılamaz ya da iletilemez.

İçindekiler

I. GİRİŞ VE ARKA PLAN	6
II. UKRAYNA'DA DESTEK VE YARDIM TALEP EDEN EV İÇİ ŞİDDET VE KADINA YÖNELİK ŞİDDET MAĞDURLARININ KARŞILAŞTIKLARI ENGELLER	8
Engel 1: Mevcut hizmetlerle ilgili bilgi eksikliği ve bunlara erişimde karşılaşılan zorluklar	8
Engel 2: Güvenlik ve koruma sağlanmasına yönelik önlemlerle ilgili eksiklikler	8
Engel 3: Uzman destek hizmetleri ve uzmanlara yönelik eğitimlerle ilgili eksiklikler	9
Engel 4: Koordineli bir müdahalenin olmaması	9
Engel 5: Gizliliğin olmaması	9
Engel 6: Mağdurlara güven ve saygı duyulduğu bir kültürün olmaması	9
Engel 7: Kadınlara ve çocuklarına bütüncül bir şekilde koruma ve destek sağlanmasındaki yetersizlikler	9
Engel 8: Adalete erişimde yaşanan zorluklar	9
III. YEREL DÜZEYDE ETKİLİ İŞ BİRLİĞİ BAĞLAMINDA PAYDAŞLARIN KARŞILAŞTIKLARI ZORLUKLAR	10
Genel ilkeler	11
Yasal çerçeve	11
Kurumsal çerçeve	11
Önleme - Koruma - Kovuşturma	11
Koordinasyon	11
STK'ler	12
Eğitimler	12
IV. UKRAYNA'DA YEREL DÜZEYDE KADINA YÖNELİK ŞİDDET VE EV İÇİ ŞİDDETE ENTEGRE MÜDAHALE İÇİN ÇOK KURUMLU BİR İŞ BİRLİĞİ SİSTEMİ KURULMASINA DAİR KILAVUZ	13
1. Giriş ve Tanımlar	13
2. Hukuki Çerçeve	15
3. Çok Kurumlu İş Birliği Mekanizması/Modeli	15
4. Çok Kurumlu İş Birliği Mekanizmasının/Modelinin İşlevleri	17
5. Çok Kurumlu İş Birliği Mekanizmasının/Modelinin Temel İlkeleri	17
6. Harekete Geçirme ve Üyelik	20
7. Roller ve sorumlulukların belirlenmesi	24
8. Toplantılar	24
V. EKLER	26
Ek I - Taslak Protokol	26
Ek II - Stratejik planlama döngüsü: Etkili bir koordinasyon mekanizması oluşturmak için atılacak adımlar	37
Ek III - Ev içi şiddet ve kadına yönelik şiddet vakalarında kurumlar arası iş birliğine ilişkin iyi uygulama örneklerinin gözden geçirilmesi	40

I. GİRİŞ VE ARKA PLAN

Bu rapor, İstanbul Sözleşmesi için **yerel düzeyde Çok Kurumlu İş Birliğine Dair Kurumlar Arası Çalışma Grubu** tarafından (bundan böyle Çalışma Grubu olarak anılacaktır) yapılan ortak çalışmalar ve verimli tartışmalar sonucunda hazırlanmıştır. Çalışma Grubu'nun kuruluşu, İsveç Uluslararası Kalkınma İş Birliği Ajansı (SIDA) tarafından finanse edilen, "Ukrayna'da kadına yönelik şiddetin ve ev içi şiddetin önlenmesi ve bunlarla mücadele edilmesi" isimli Avrupa Konseyi Projesi (bundan böyle Proje olarak anılacaktır) ile 2015 yılında başlatılmıştır.

Çalışma Grubu'nda, iki pilot proje bölgesi olan Kirovograd ve Lviv'de bulunan (Oblast, il ve ilçe düzeylerindeki savcılık, polis, idare mahkemesi, ücretsiz adli yardım hizmet birimi ve sosyal merkezlerin yerel makamları ile yerel STK'lerden gelen temsilciler yer almaktaydı. Sosyal Politika Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Başsavcılık ve Kamu Denetçiliği Kurumu gibi ulusal düzeydeki ortakların temsilcileri de, Çalışma Grubu tarafından başlatılan değerlendirme sürecine dâhil olmuşlardır.

Grup tartışmasına temel oluşturmak üzere, Avrupa Konseyi Projesi kapsamında, **Ukrayna'da destek ve yardım talep eden ev içi şiddet ve kadına yönelik şiddet mağdurlarının karşılaştıkları engellere dair araştırma** faaliyeti gerçekleştirilmiştir. Araştırma yöntemi olarak, iki pilot bölgede (Lviv ve Kirovograd) farklı şiddet türlerinden mağdur olan kadınlarla bir dizi görüşme yapılmıştır. Rapor, diğer hususların yanı sıra, mevcut hizmetler hakkında bilgi eksikliğine ve bunlara erişimde yaşanan zorluklara, güvenlik ve koruma önlemlerine duyulan ihtiyaca ve kurumlar arasında koordineli bir müdahalenin olmamasına vurgu yapmıştır.

Çok kurumlu iş birliği konusunda tartışmaları teşvik etmek için, Nisan 2015'te **Lviv ve Kirovograd'da yuvarlak masa toplantıları düzenlenmiştir**. Bu vesileyle, bölgelerde kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddetin önlenmesinde görev alan kilit aktörlerle (sosyal çalışmacılar, emniyet personeli, avukatlar, öğretmenler, dini toplulukların ve STK'lerin temsilcileri) yapılan tematik derinlemesine görüşmeler temelinde, küçük odak grup toplantıları gerçekleştirilmiştir.

Bölgelerde yapılan tartışmalardan elde edilen sonuçlar temelinde, **Ukrayna'nın kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddete müdahale sisteminde mevcut olan boşlukları ve karşılaşılan güçlükleri** tespit etmek için bir araştırma daha gerçekleştirilmiştir. Bu araştırma, koordineli müdahale ve yönlendirme sisteminin, hem destek bekleyen mağdurlar için hem de birbiriyle etkileşim içerisinde olması gereken farklı kurumlar için son derece belirsiz ve kafa karıştırıcı olduğunun altını çizmiştir. Sistemde iyileştirmeler yapmak amacıyla, kadına yönelik her türlü şiddetle mücadele etme yolları tartışılırken dikkate alınması gereken bir dizi temel önlem, uzman tarafından belirlenmiştir. Bölgesel/yerel düzeyde bir ortaklık sistemi kurmak için uygun bir araç olarak, diğer önlemlerin yanı sıra, çok kurumlu iş birliğine yönelik bir "protokol" geliştirilmesi uzman tarafından önerilmiştir.

16 Aralık 2015 ve 18-19 Nisan 2016 tarihlerinde Kiev'de gerçekleştirilen **Çalışma Grubu toplantıları** ile, yerel düzeyde kilit paydaşlar arasında daha fazla tartışma gerçekleştirilmesi teşvik edilmiştir. Çalışma Grubu üyeleri, tüm değerlendirme süreci boyunca, **devam eden reform süreci** (İstanbul Sözleşmesi'nin onaylanmasına yönelik hazırlıklarla bağlantılı yasal değişiklikler ve Ukrayna'da devam eden yetkilerin yerleştirilmesi süreci) nedeniyle zor bir durumda kalmışlardır. Bu nedenle, Çalışma Grubu, yürürlükteki yasalar ile bu yasalarda (kabul edilmesi muhtemel mevzuat değişiklikleri ile paralel şekilde) yapılacak değişiklikler arasında bir denge kurmak durumunda kalmıştır.

16 Aralık'ta yapılan bu toplantıların ilkinde, katılımcılar, koordinasyon konseyleri ve İspanya'nın **Pozuelo de Alarcón ilçesinde geliştirilen iş birliği protokolü** ile ilgili olarak İspanyol bir uzman tarafından yapılan sunumu dinleme imkânı bulmuşlardır. Bunun yanı sıra, İstanbul Sözleşmesi'nin gereklilikleri ışığında, yerel düzeyde kurumlar arası iş birliği ve entegre müdahale mekanizmasının geliştirilmesine ilişkin, Avrupa Konseyi Projesi tarafından düzenlenen yapısal bir tartışma gerçekleştirilmiştir.

İkinci toplantı vesilesiyle, kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddet alanında faaliyet gösteren yerel kurumların temsilcilerinden oluşan tartışma grupları, kolektif bir değerlendirme sürecine girmiş ve sorumlulukların farklı aktörler arasında dağıtılması ve mali sonuçlar gibi, konunun farklı yönleriyle ilgili değerlendirmeler yapmıştır. **Çalışma Grubu tarafından sunulan öneriler**, ayrıntıları uluslararası proje uzmanı tarafından belirlenen ve yerel düzeyde kilit paydaşlar tarafından onaylanan, **bölgesel ve yerel makamlar arasındaki iş birliğine yönelik bu Kılavuzun ve ekli Protokolünün temelini oluşturmaktadır.**

II. UKRAYNA'DA DESTEK VE YARDIM TALEP EDEN EV İÇİ ŞİDDET VE KADINA YÖNELİK ŞİDDET MAĞDURLARININ KARŞILAŞTIKLARI ENGELLER

(2014 yılında yapılan araştırma)

Bu araştırma, "Ukrayna'da kadına yönelik şiddetin ve ev içi şiddetin önlenmesi ve bunlarla mücadele edilmesi" isimli Avrupa Konseyi Projesi çerçevesinde yapılmıştır. Ukrayna'da ev içi şiddetle ve kadına yönelik diğer şiddet türleriyle mücadele eden sorumlu devlet kurumlarından yardım talep eden, toplumsal cinsiyete dayalı şiddet mağduru kadınların karşılaştıkları engellerin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Araştırma yöntemi olarak, İstanbul Sözleşmesi'nin temel ilkelerini göz önünde bulundurarak, şiddet mağduru kadınlarla bir dizi görüşme yapılmıştır. Hem kırsal hem de kentsel bölgelerden gelen, fiziksel ve psikolojik şiddetten zorla kürtaja ve tecavüze kadar değişen farklı şiddet türlerinden mağdur olan birkaç kadınla bireysel görüşmeler yapılmıştır. Veriler, projeye katılmak üzere pilot bölge olarak seçilen Lviv ve Kirovograd Bölgelerinde toplanmıştır. Bu araştırma sayesinde aşağıdaki engeller tespit edilmiştir:

Engel 1:

Mevcut hizmetlerle ilgili bilgi eksikliği ve bunlara erişimde karşılaşılan zorluklar

Görüşülen kadınlar, kendilerine sunulan farklı türdeki destek hizmetleri ve yasal önlemler hakkında yeterli, doğru ve güvenilir bilgi almadıklarını ifade etmişlerdir. Ne kentsel ne de kırsal kesimden gelen katılımcılar, bir yardım hattı numarası belirtememişlerdir. Dahası, ülke geneline yeterince yayılamamış olmaları nedeniyle bazı hizmetlere erişimin zor olduğu düşünülmektedir. Özellikle kırsal kesimden gelen katılımcılar, sağlık kurumlarının genellikle ikamet ettikleri yerden çok uzak olduğunu ifade etmişlerdir.

Engel 2:

Güvenlik ve koruma sağlanmasına yönelik önlemlerle ilgili eksiklikler

Başta kırsal kesimden gelenler olmak üzere katılımcılar, maruz kaldıkları şiddete rağmen evlerini terk etmeme eğilimindedirler. Aslında, şiddet uygulayan kişi tarafından bilinmeyen bir yerde barınma imkânına erişebileceklerine, mal ve eşyalarının başında durmadıkları sürece bunları koruyabileceklerine inanmamaktadırlar.

Ayrıca, görüşülen kadınlar, ilgili kurumların zamanında müdahale etmediğine ve bu durumun, mağdura ve çocuklarına daha fazla şiddet uygulanması riskini artırdığına dikkat çekmiştir. Ankete katılanlara göre, kolluk kuvvetleri ve sağlık kurumları, mağdurlara yardım etmek durumunda kaldıklarında genellikle insani ve mali kaynak eksikliği yaşamaktadırlar (örneğin ambulanslar ve devriye araçları için yakıt sıkıntısı çekilmekte ve günün her saati uzman personel bulunmamaktadır). Sonuç olarak, şiddet uygulayan kişi aileden zamanında uzaklaştırılmadığından ve ayrıca mağdurların tıbbi yardım almak için ücret ödemesi gerektiğinden, söz konusu kişiler daha fazla mağdur edilmektedir.

Engel 3:

Uzman destek hizmetleri ve uzmanlara yönelik eğitimlerle ilgili eksiklikler

Vakaların çoğunda, görüşülen kadınlar, ücretsiz psikolojik ve hukuki destek hizmetlerinin bulunmadığını belirtmişlerdir. Uygulamada, bu tür bir yardım almak istiyorlarsa genellikle STK'lere başvurmaları gerekmektedir. Dahası, kadın mağdurlara yardım eden kolluk kuvvetleri, sosyal çalışmacılar ve sağlık hizmetleri personeli gibi profesyonellerin, genellikle mağdurların ihtiyaçlarına yanıt vermek üzere uygun eğitimi almadıkları düşünülmektedir.

Engel 4:

Koordineli bir müdahalenin olmaması

Katılımcıların verdikleri yanıtlar, yardım talep eden mağdurların çoğu zaman başka kurumlara yönlendirilmediğini veya zamanında yönlendirilmediğini göstermektedir. Bu durum, açıkça kurumlar arasında bir koordinasyon eksikliği olduğunu göstermektedir.

Engel 5:

Gizliliğin olmaması

Hem kentsel hem de kırsal kesimlerden görüşülen kişiler, polise şikâyetinde bulunurken veya sağlık hizmetleri personelinin ve sosyal çalışmacılardan yardım isterken gizliliğin olmamasından yakınmışlardır. Mağdurların başkalarının duyulmadan şikâyetlerini yapabilecekleri uygun tesisler (yani bireysel ofisler) bulunmamaktadır. Ayrıca, kırsal kesimden gelen katılımcılar, ailelerinin durumuna ilişkin bilgilerin, kendilerini utandıracak şekilde komşularına ve köylerindeki diğer kişilere ifşa edileceğinden korkmaktadırlar.

Engel 6:

Mağdurlara güven ve saygı duyulduğu bir kültürün olmaması

Mağdurlar sisteme güvenmemektedirler; görüşülen kadınlar, yardım talep ettiklerinde genellikle kendilerine saygı gösterilmediğini, hor görüldüklerini ve kendilerini yargılanmış veya baskı altında hissettiklerini belirtmişlerdir. Çoğu durumda, uzmanlar toplumsal cinsiyet temelli bir yaklaşım benimsememekte ve kadına yönelik şiddeti kadın ve erkek arasındaki eşitsizliğin bir sonucu olarak kabul etmemektedirler. Özellikle kolluk kuvvetlerinin sıkıntı ve korku duygusuna ve kişilerin kendilerini tehlikede hissetmesine neden olduğu ifade edilmekte, sağlık hizmetleri personeli ise güvenilir görülmemektedir.

Engel 7:

Kadınlara ve çocuklarına bütüncül bir şekilde koruma ve destek sağlanmasındaki yetersizlikler

Hem kentsel hem de kırsal kesimlerden görüşülen kişiler, çocuklarının velayetinin kendilerine verilmeyeceği korkusuyla, polise ihbarda bulunmaktan veya sosyal yardıma başvurmaktan kaçındıklarını itiraf etmişlerdir. Genel olarak, fiziksel zarar görmüş çocuklara tıbbi yardım sağlanmaktadır, ancak psikolojik danışmanlık da dâhil olmak üzere başka hiçbir destek sunulmadığı iddia edilmektedir. Şiddete tanıklık eden çocuklara, bu travmatik deneyimle başa çıkmalarına yardımcı olmak için yeterince yardım edilmediği söylenmektedir.

Engel 8:

Adalete erişimde yaşanan zorluklar

Kentsel ve kırsal kesimden kadınlarla yapılan görüşmelerin sonuçları, bu kadınların dava açma hakları konusunda yeterli bilgi sahibi olmadıklarını ve çoğu zaman yetkin bir yasal temsilciye ücret ödeyebilecek imkânâna sahip olmadıklarını göstermektedir. Çoğu durumda mağdurlar, yıllarca maruz kaldıkları aşağılanma, fiziksel taciz ve ekonomik yoksunluk sonrasında, mahkeme süreçlerinde haklarını savunmaya cesaret edememektedirler. Buna ek olarak, sistem kapsamında mağdurlara ücretsiz adli yardım sağlanmasına ihtiyaç duyulmaktadır ve ailenin değil kişinin kendi gelir durumuna daha fazla önem verilmesi gereklidir.

III. YEREL DÜZEYDE ETKİLİ İŞ BİRLİĞİ BAĞLAMINDA PAYDAŞLARIN KARŞILAŞTIKLARI ZORLUKLAR

(2015 yılında yapılan araştırma)

Yapılan çalışma, çocuklara ve gençlere özel bir önem verilerek, Ukrayna'da kadına yönelik şiddetin farklı biçimleri ile ev içi şiddetin kapsamı ve meydana gelme sıklığı konusuna yoğun bir ilgi gösterildiğini ve bu konuda derin endişeler bulunduğunu ortaya koymaktadır. Kadına yönelik şiddete sıfır tolerans gösterilmesi ilkesinin, her tür ve şekildeki şiddete, tüm paydaşların katılımıyla etkili ve koordine bir şekilde müdahale edilmesi ile bağlantılı olduğuna dair giderek güçlenen bir anlayış söz konusudur.

Devlet kurumları tarafından gereken özen yükümlülüğünün yerine getirilmesinde tutarlı olunması gerektiği, mağdurların güvenliğinin, mağdurlar için adalete daha iyi erişimin ve şiddet uygulayanların hesap vermesinin sağlanması gerektiği konularında yüksek düzeyde bir farkındalık vardır. Paydaşlar, mevcut yasal çerçevedeki eksikliklerin ve şiddet vakalarıyla ilgilenen uzmanlara eğitim sağlanması ihtiyacının farkındadır.

Araştırma, yasal çerçevedeki düzensizliklere rağmen, iyi model ve uygulamaların köklerinin, ilgili farklı aktörler tarafından sergilenen bağlılığa ve yerel girişimlerin önemine uzandığını göstermektedir.

Hem yasal açıdan hem de uygulama bakımından, kadına yönelik şiddete koordineli bir şekilde müdahale edilmesine ilişkin sistemde birkaç önemli **eksiklik** olduğu görülmektedir:

- ▶ Çoğunlukla mağdur değil, şiddet uygulayan kişi müdahalenin merkezine alınmaktadır.
- ▶ Dahil olan sosyal hizmet türlerinin sayısı çok fazla olup, bu durum verimliliği etkileyebilir.
- ▶ Kolluk kuvvetleri, ev içi şiddet vakalarına müdahale etmekte ve sistemin diğer aktörleriyle koordinasyon sağlamakta yavaş kalmaktadır.
- ▶ Sağlık hizmetleri, koordineli müdahale sisteminin bir parçası değildir.
- ▶ Koordineli müdahale ve yönlendirmeler sistemi hem destek bekleyen mağdur hem de etkileşimde bulunması gereken farklı kurumlar bakımından çok belirsiz ve kafa karıştırıcıdır.
- ▶ Genel destek hizmetlerinin insani ve mali kaynakları yetersizdir.
- ▶ Uzmanlaşmış kadın destek hizmetleri bulunan yerlerde, bu hizmetler kısıtlıdır.
- ▶ Uzmanlaşmış hizmetlere (psikolojik danışmanlık, hukuki danışmanlık vb.) yönlendirme için yeterli bir mekanizma yoktur.
- ▶ Kadın kuruluşları merkezi bir rol oynamaktadır, ancak bu kuruluşların rolleri yasal olarak açıkça tanınmadığından, koordineli resmî müdahale sisteminin bir parçası değiller.

- Risk değerlendirmesi, koordineli müdahale sisteminin esaslı bileşenlerinden biri değildir.

Bu sonuçlar temelinde, Ukrayna'da kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddete karşı koordineli müdahale sistemini iyileştirmenin yolları tartışılrken, aşığıdaki temel önlemler dikkate alınmalıdır:

Genel İlkeler

- Açıkça mağdur merkezli ve toplumsal cinsiyet temelli bir yaklaşım benimsenmelidir.
- Koordineli bir müdahale sistemi, kadın mağdurlara ve çocuklarına yönelik şiddetin önlenmesi ve bu kişilerin korunmasının yanı sıra şiddet uygulayan kişilerin sorumlu tutulması gibi farklı alanları kapsmalıdır.

Yasal çerçeve

- Kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddet alanında yapılacak yasal reformlar, etkili bir koordineli müdahale sağlanması bakımından temel öneme sahiptir.
- Sosyal hizmetlerin kaynaklarını ve mevcut iyi uygulama ve iş birliği modellerini sürdürmek için, bölgesel reform dikkatli bir şekilde uygulanmalıdır.

Kurumsal çerçeve

- İlgili çok sayıda kurumun rolü açıklığa kavuşturulmalıdır.
- Mevcut iyi uygulamaları ve uzmanların uzmanlığını sürdürürken, uygun olan durumlarda, sürece dâhil olan bazı kurumların birleştirilmesi değerlendirilmelidir.
- Sağlık hizmetleri personeli, koordineli müdahale sistemine dâhil edilmelidir.

Önleme - Koruma - Kuvuşturma

- İlgili tüm kurumları içeren etkili bir risk değerlendirme sistemi ile, ikincil mağduriyetin ortaya çıkmasından kaçınılmalıdır. Bu amaçla, STK'lerin bu alandaki uzmanlığı hayati öneme sahip olarak değerlendirilmelidir.
- Mali yardım, barınma, istihdam vb. imkânı sağlayan mevcut genel destek hizmetlerine, uygun insani ve mali kaynaklar sunulmalıdır.
- Uzman mağdur hizmetleri (örneğin, sığınma ve güvenli barınma imkânı sağlayan hizmetler, danışmanlık hizmetleri veya kriz merkezleri) kurulmalı veya geliştirilmelidir.
- Mağdurlara bölgesel düzeyde mevcut hizmetler hakkında somut bilgiler sağlayan bilgilendirici kartların daha fazla geliştirilmesi teşvik edilmelidir.
- Şiddet uygulayan kişilere yönelik programlar; uygun olan durumlarda kadın destek hizmetleri, kolluk kuvvetleri, yargı, denetimli serbestlik hizmetleri ve çocuk koruma ve çocuk refahı büroları ile yakın iş birliği içinde uygulanmalıdır.

Koordinasyon

- Bölgesel/yerel düzeyde bir ortaklık sistemi kurmak için çok kurumlu bir iş birliği "protokolü" kabul edilmelidir. Bu, diğer yararlı sonuçlarının yanı sıra, hayati bir tehlikenin veya fiziksel-psikolojik bütünlüğe yönelik bir tehlikenin ya da diğer ciddi insan hakları ihlallerinin söz konusu olması durumunda, acil koruma sağlanmasına imkân tanıyacaktır.

- ▶ Birden fazla kurumun katılımı ile gerçekleştirilecek vaka konferanslarıyla, örneğin yüksek riskli durumlar gibi özel durumlarda, mağdurlara daha yoğun destek sağlanması için ek araçlar belirlenmelidir.
- ▶ Mağdura ve onun çocuklarına destek vermek üzere bir yönlendirme sistemi ve uzman merkezlerle yakın iş birliği kurulmalıdır.

STK'ler

- ▶ Kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddete koordineli müdahale sisteminin etkinliğini sağlamak için temel öneme sahip olan kadın kuruluşlarının rolü resmî olarak tanınmalıdır.

Eğitimler

- ▶ Çok kurumlu iş birliğinin faydalı etkileri konusunda farklı paydaşların temsilcilerine eğitim verilmelidir.

IV. UKRAYNA'DA YEREL DÜZEYDE KADINA YÖNELİK ŞİDDET VE EV İÇİ ŞİDDETE ENTEGRE MÜDAHALE İÇİN ÇOK KURUMLU BİR İŞ BİRLİĞİ SİSTEMİ KURULMASINA DAİR KILAVUZ

1. Giriş ve Tanımlar

Bu kılavuz, kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddet alanında faaliyet gösteren ilgili aktörlere, Ukrayna'da etkili birçok kurumlu iş birliği sistemi kurma çabalarında destek vermeyi amaçlamaktadır. Kılavuz, kökenleri derine uzanan bu gibi sorunları tek başına çözemeyecek kurumlar/ kuruluşlar arasında etkili bir iş birliği için mevcut uluslararası standartları¹ temel almaktadır. Ukrayna'daki mevcut siyasi ve insani durumu ve Hükümetin (özellikle hukuki çerçeveyi iyileştirerek) kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddet alanında ilerleme sağlama taahhüdünü göz önünde bulundurarak, bu kılavuzun, İstanbul Sözleşmesi'nin onaylanmasından ve ulusal mevzuatta önerilen değişikliklerin hayata geçirilmesinden sonra tamamen kabul edilmesi² önerilmektedir. Öncesinde, bu rehberin bir kısmının³ mevcut ülke bağlamında uygulanmaya ve benimsenmeye başlaması tavsiye edilmektedir. Ülkenin bağlamını dikkate almak özellikle önemlidir. Bu kılavuz ve ekli taslak Protokolü (ek 1) Ukrayna'da bulunan merkezi ve yerel düzeyde çok sayıda aktörle yakın işbirliği içinde hazırlanmış olsa da, ülkenin ve farklı bölgesel birimlerinin özelliklerine ne denli yanıt verebileceği, ancak gündelik uygulama sonrasında görülebilecektir. Bu esnada, kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddet vakaları gündelik olarak meydana geldiğinden, ilgili tüm kurumların/ kuruluşların gündelik faaliyetleri ve ihtiyaçlarıyla ilgili iyileştirmeler yapmak için ekli Protokol taslağının pilot uygulamasının yapılmasına ihtiyaç vardır.

Kadına Yönelik Şiddet, şiddetin en yaygın biçimlerinden biridir. Silahlı çatışma durumlarında olduğu kadar barış zamanlarında da gündelik şiddet biçimlerinde meydana gelmektedir. Tüm ülkeleri, tüm toplumları, tüm dinleri, inançları ve etnik geçmişleri etkileyen küresel bir salgındır. ⁴ Kadına yönelik şiddetin önlenmesi ve bununla mücadele edilmesi, eşitlikçi ve kapsayıcı sürdürülebilir kalkınma için bir ön koşul ve aynı zamanda başlı başına önemli

- 1 Kadına Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi'nde (İstanbul Sözleşmesi) (CETS No. 210) belirtilen ilkeler, kılavuzlar ve standartları da içerir. Bkz.: www.coe.int/conventionviolence
- 2 Bu kabul, Hükümet düzeyinde (yani bir Bakanlar Kurulu Kararı yoluyla) veya Sosyal Politika Bakanlığı düzeyinde yapılabilir. Onayın ardından tüm ülkede uyarlamaların yapılması ve uygulanması zorunlu hâle gelecektir.
- 3 Yani ek 1 – Taslak Protokol
- 4 EIDHR "Kadınlara ve Kız Çocuklarına Yönelik Şiddetle Mücadele - Temmuz-Aralık 2014 Döneminin Önemli Noktaları", 31/07/2015 tarihinde yayımlanmıştır, bkz.: www.eidhr.eu

ÖNEMLİ:

İlgili tüm kurumların/ aktörlerin sistematik olarak iş birliği yapmalarını, önlemleri koordine etmelerini ve bunları başarılı bir şekilde uygulayabilmelerini sağlamak için, çok kurumlu İŞ BİRLİĞİ mekanizması, üstesinden gelinmesi gereken ek bir görev/ sorumluluk olarak değil, bu kurumların çalışmalarına sağlanan bir KATMA DEĞER olarak değerlendirilmelidir!

bir değer ve hedeftir.⁵ Kadına yönelik şiddet tüm toplumu doğrudan etkilediği için, yalnızca kadının (fiziksel ve psikolojik bütünlüğü açısından) insan haklarının ihlal edilmesi olarak değerlendirilemez. Bir ev içi şiddet vakası meydana geldiğinde, kaçınılmaz olarak çocuklar, engelliler ve yaşlılar da dâhil tüm aile etkilenmektedir.

Toplumsal cinsiyete dayalı şiddet⁶, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin en çarpıcı ortaya çıkış biçimidir ve bu eşitsizliğin devam etmesine ve güçlenmesine neden olur. Toplumsal cinsiyet ilişkilerini düzenleyen ve bu tür ihlalleri kabul edilebilir hâle getiren sosyal normlardan ayrı olarak değerlendirilemez. Kadına yönelik en yaygın şiddet biçimi, eşi veya birlikte olduğu partneri tarafından gerçekleştirilen şiddettir. Erkekler genellikle toplumsal cinsiyet rollerinin ihlali olarak algıladıkları şeyleri cezalandırmak için şiddete başvururlar. Bu genellikle bir suç eyleminden ziyade normal bir tutum olarak kabul edilmekte ve sıklıkla şiddet uygulayan kişiden ziyade mağdurlar suçlanmakta ve damgalanmaktadır. Avrupa'da her gün kadınlar ısrarlı takibe, tacize ve tecavüze maruz kalmakta, sakat bırakılmakta, aileleri tarafından evlenmeye zorlanmakta, iradeleri dışında kısırlaştırılmakta ya da kendi evlerinin "güvenliğinde" psikolojik ve fiziksel olarak istismara uğramaktadırlar. Kadına yönelik şiddetin sonsuz örneği ve sayısız mağduru bulunmaktadır. Pek çok kadın yardım istemekten korkmakta veya utanmakta ve genellikle sessizliklerinin bedelini hayatlarıyla ödemektedir. Seslerini duyurmaya çalışanlar da her zaman duyulmamaktadır.⁷

Ev içi şiddet⁸ çok daha yaygın olan ve kadınları orantısız bir şekilde etkileyen başka bir şiddet türüdür. Ev içi şiddet, hem heteroseksüel hem de aynı cinsiyete sahip çiftlerde, şimdiki veya eski bir partner veya eş tarafından uygulanan, ölçüsü bir kez vurma ile kronik ve ciddi düzeyde darp uygulanması arasında değişen, herhangi bir fiziksel, cinsel veya psikolojik zararla ilişkili olan, ciddi ve önlenemez bir insan hakları ihlalidir.⁹ Ev içi şiddet, kadına yönelik en ciddi ve yaygın şiddet biçimlerinden biridir. Başka bir birey üzerinde güç ve kontrol uygulamak için kullanılır, fiziksel ve duygusal bakımdan sağlığa ciddi zarar verebilir ve ölümlerle sonuçlanabilir. Fiziksel yaralanmaların yanı sıra korkuya, sıkıntıya ve öz güven kaybına neden olur. Savunmasızlık halini, kişinin kendi vücudu üzerindeki kontrolsüzlüğünü, umutsuzluk ve utanç duygularını şiddetlendirmek için fiziksel, cinsel ve psikolojik şiddet kullanılır. Bunun bir sonucu olarak, mağdurun iradesini yok eder ve özgür ve güvende olmasını engeller.

Bu sorunların temelinde yatan nedenleri ele almak için, **koordineli önlemler ve çok kurumlu ortaklıklar gereklidir**. Kadına yönelik şiddetle ve ev içi şiddetle mücadeleye yönelik müdahalelerin, mağdurların ihtiyaçları ve haklarına odaklanması gereklidir ve çok kurumlu iş birliği, kadınlara ve çocuklarına yönelik ev içi şiddetin etkili bir şekilde önlenmesinde son derece önemlidir. "Çok kurumlu çalışma" ve "çok kurumlu ortaklıklar" ifadeleri genellikle birbirinin yerine kullanılmaktadır.¹⁰ Kadına ve çocuklarına yönelik ev içi şiddet sorunuyla ilgilenen, sistemin genel verimliliğini geliştirmek için birlikte çalışmayı taahhüt eden farklı kurumlara ait süreç ve sonuçlara atıfta bulunur. "Ortaklık" ifadesi, tüm kurumların eşit olduğunu ifade etmektedir. Bununla birlikte kurumlar büyüklükleri, güçleri, statüleri, yapıları, kaynakları ve sorumlulukları bakımından farklılık gösterdiğinden, gerçekte durum bu şekilde değildir. Bu rehber, bu farklılıkların dikkate alınmasının, mümkün olan yerlerde bunlar arasında bir denge kurulmasının ve bunların ortak çalışma üzerindeki etkilerinin dikkate alınmasının önemini vurgulamaktadır.

5 Kapsamlı 2015 Sonrası Gündeme ilişkin Konye toplantısı sonuçları, 11559/13 sayılı Konye dokümanı, 25 Haziran 2013

6 Kadınlara karşı toplumsal cinsiyete dayalı şiddet", bir kadına karşı, kadın olduğu için yöneltilen veya kadınları orantısız bir biçimde etkileyen şiddet olarak anlaşılacaktır; İstanbul Sözleşmesi, Madde 3.

7 "Korkudan Uzak, Şiddetten Uzak – sık sorulan sorular", bkz.: www.coe.int/conventionviolence

8 "Ev içi şiddet", eylemi gerçekleştiren, mağdurla aynı ikametgâhı paylaşmakta olsun veya olmasın veya daha önce paylaşmış olsun veya olmasın, ev içinde veya aile biriminde veya mevcut veya daha önceki eşler veya birlikte yaşayan bireyler arasında meydana gelen fiziksel, cinsel, psikolojik veya ekonomik şiddet eylemleri olarak anlaşılacaktır; İstanbul Sözleşmesi, Madde 3.d

9 EIDHR "Kadınlara ve Kız Çocuklarına Yönelik Şiddetle Mücadele - Temmuz-Aralık 2014 Döneminin Önemli Noktaları", 31/07/2015 tarihinde yayımlanmıştır, bkz. www.eidhr.eu

10 Avrupa Konye Eğiticilerin Eğitimi kılavuzu: "Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadelede Etkili Çok Kurumlu İş Birliği", R. Logar ve B. Marvánová Vargová, Eylül 2015

2. Hukuki Çerçeve

Bu rehberin ve ilgili Protokolün, Kadına Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi'nde belirtilen standartlar da dâhil olmak üzere uluslararası hukuki çerçeveye dayalı olarak hazırlandığını belirtmek de son derece önemlidir.

Ev İçi Şiddet Yasa Tasarısının (DLDV) (diğer bazı önemli yasal iyileştirmelerle birlikte) hâlen ilgili makamlar tarafından değerlendirilme sürecinde olduğu¹¹ Ukrayna'daki mevcut durumu göz önünde bulundurarak, bu iyileştirilmiş hukuki çerçevenin yürürlüğe girmesinden sonra, önerilen taslak Protokolün ilgili bölümlerinin, kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddet konuları ile ilgili temel öneme sahip yasalar ve ilgili fıkralarla tamamlanması gerektiğini belirtmek önemlidir.

UNUTMAYIN:

Mekanizma kapsamındaki aktörlerin ETKİLİ BİR ŞEKİLDE ÇALIŞMALARI için, kanunların ve prosedürlerin uygulanmasına yönelik NET KURALLAR gereklidir!

3. Çok Kurumlu İş Birliği Mekanizması / Modeli

Bu mekanizmada yer alan kurumların üyeleri, mekanizmayı ilk kurulduğu andan itibaren KENDİ MEKANİZMALARI OLARAK BENİMSEMELİDİRLER (sahiplenme); bu durum, üyeler arasında belirli protokoller/ kılavuzlar veya mutabakat zaptı taslakları hazırlarken çok önemlidir.

"Mekanizma" ifadesinin, *protokollere, yuvarlak masa toplantılarına veya bazı uzmanların standartlaştırılmış bir şekilde iş birliği yapmasına imkân tanıyan hertürlü yöntemi* kapsayan **resmî** veya **gayriresmî** yapıya yönelik olduğunu belirtmek önemlidir. İstanbul Sözleşmesi, bu yükümlülüğün yerine getirilmesi konusunda esneklik sağlamaya devam etmektedir. **Avrupa Konseyi projesi kapsamında Nisan 2016'da düzenlenen çalıştay sırasında ve sonrasında farklı profesyoneller tarafından gerçekleştirilen tartışmalar ve sağlanan geri bildirimler, bu amaçla, kilit paydaşların büyük bir kısmı bakımından Ukrayna'nın merkezi düzeyde onaylanan bir protokol yoluyla uygulanan resmî bir iş birliği mekanizmasına ihtiyaç duyduğunu** göstermektedir.

Bu, mevzuatta yapılacak tüm iyileştirmelerden sonra, (merkezi düzeyde temel koordinasyon organı olarak önerilen) Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından bu kılavuzun (ve özellikle Ek 1 - önerilen taslak Protokolün) nihai haline getirilmesi ve Bakanlar Kurulunun onayına sunulması için gerekli tüm adımların atılması gerektiği anlamına gelmektedir. Protokol, onaylandıktan sonra, tüm idari düzeylerin (birleştirilmiş topluluklar, şehirler, *rayonlar, oblastlar*) kendilerine özgü nitelikleri göz önünde bulundurularak uygulanmaya başlayacaktır. İyileştirilmiş hukuki çerçeve temelinde, sürece dâhil olan her bir kurumun görev ve sorumluluklarının net bir açıklamasının olması son derece önemli olacaktır. Yeni yasal çerçeve yürürlüğe girmeden önce bile, çok kurumlu iş birliği sisteminin temel ilkeleri, bu alandaki ilgili aktörlerin çalışmalarına rehberlik etmelidir. Kurumsal olarak ciddi bir adanmışlık sergilenmesi ve koordinasyonun, kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddet vakalarının etkili bir şekilde ele alınması açısından temel öneme sahip olması nedeniyle, **bu rehber, ilgili tüm kurumlar/aktörler tarafından bütüncül bir yaklaşımın benimsenmesini teşvik etmeyi amaçlamaktadır.**

İş birliği mekanizması, gelecekte şiddeti sona erdirmede ve önlemede gerçekten etkili olabilmek için, yoksulluk, ekonomik bağımsızlık, yeterli barınma imkânı, uygun fiyatlı barınma imkânı gibi birbirleriyle bağlantılı sosyal meseleleri ve mağdur ile bakmakla yükümlü olduğu aile üyelerini etkileyen diğer konuları ele almalıdır. Şiddet olayları günün ve gecenin her anında meydana gelebileceğinden ve gelmekte olduğundan, bir mağdurun acil ihtiyaçlarının karşılanabilmesi imkânı, bu tür bir mekanizmanın hayati bir bileşenidir. Temel ekibin üyeleri haftanın 7 günü 24 saat görev başında olduklarında, mekanizma etkin bir şekilde çalışır ve mekanizmanın mağduru koruma kapasitesi artar. Mekanizmayı oluştururken, kentsel ve kırsal alanlardaki farklı toplulukların özelliklerini ve kaynaklarını/ imkânlarını da dikkate almak önemlidir. Kentsel topluluklarda, müdahale ekibi çok sayıda üyeye ve yararlanabileceği daha fazla kaynağa sahip olabilir. Nüfusun yoğun olması sayesinde mağdurlar,

TOPLULUĞUN BÜYÜKLÜĞÜNDEN VE KONUMUNDAN BAĞIMSIZ OLARAK BİR MAĞDURUN ACİL İHTİYAÇLARINI KARŞILAYABİLME kabiliyeti, söz konusu mekanizmanın hayati bir bileşenidir.

11 Bu raporun düzenlendiği tarihte: Haziran 2016

destek talebi için harekete geçtiklerinde kendilerini daha güvende hissedebilir ve kimliklerinin bilinemeyeceğinden daha emin olabilirler. Kentsel bölgelerin mağdur için daha fazla kaynak sağladığına ve mağdurların harekete geçerek yardım istemeleri için daha elverişli bir ortam sunduğuna dair genel bir beklenti söz konusudur. Bununla birlikte, kentsel topluluklarda, yapılan çok sayıda ihbar ve ihtiyacın giderek artması nedeniyle fiilen mevcut olan hizmetlerin kapasitesinin çok üzerine çıkılması gibi bir durum sıklıkla söz konusu olmaktadır. Ayrıca, hizmetler yerelleştirilebilir ve mağdurlar bazen adli tıp doktoruna veya özel bir sağlık hizmetine başvurmak için yalnız başlarına seyahat etmek durumunda kalabilirler. Kırsal topluluklar, daha fazla kaynağa ihtiyaç duyulması bakımından benzer durumda olsalar da, mağdurlara yardım edilmesi sürecinde ortaya çıkan başka sorunları da bulunmaktadır. Örneğin, mağdurlara hizmet sunulmasına yönelik seçeneklerde ciddi bir eksiklik söz konusu olmakta, mağdurlar ile polis ve diğer hizmet sağlayıcılar arasında yakın ve birbiriyle örtüşen ilişkiler bulunmakta, şiddetin ele alınmasını engelleyen güçlü kültürel normlar bulunmakta ve çoğu zaman yardım için harekete geçen mağdurun gizliliğinin korunmasıyla ilgili sorunlar yaşanmaktadır.

Topluluğun büyüklüğünden ve konumdan bağımsız olarak, tüm ekipler, kendi topluluk yapılarıyla ilgili endişeleri ele almak için yöntemler planlamaya ve stratejiler geliştirmeye zaman ayırmalıdır. Çok kurumlu **bir mekanizma geliştirirken ve uygularken, bu sorunları önceden ele almak için zaman ayırmak çok önemlidir.** Bunun yapılması, mekanizma, toplum ve kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddet mağdurları için çok daha etkili bir uygulama sağlayacak ve istenen etkilerin elde edilmesine imkân tanıyacaktır. Koordinasyon, sistemin her bir bileşeninin mağdurlar için daha hızlı ve daha iyi bir şekilde işlemini sağlamaya yardımcı olur. Bu, daha fazla mağdura daha fazla güvenlik sağlanabileceği ve mağdurların hem kısa hem de uzun vadeli topluluk temelli hizmetlerden daha fazla yararlanarak bu hizmetlere katılım sağlayabileceği anlamına gelmektedir. Mağdur merkezli müdahalenin etkili olması, şiddet uygulayan kişilerin de daha sık sorumlu tutulmasıdır.

Ek olarak, iyi geliştirilmiş bir mekanizma, toplumda kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddet konularına daha net ve odaklanmış bir şekilde dikkat edilmesini sağlar. Diğer kurumlar ve profesyoneller, mekanizma kapsamındaki çalışmalarla elde edilen başarılarından haberdar olur ve ev içi şiddet riski altındaki kişileri tespit etme konusunda daha motive olurlar. Mağdurların daha iyi bir şekilde tespit edilmesini ve mağdurlara daha iyi hizmet sunulmasını sağlamak için, sıklıkla personele yönelik eğitim ve tarama Protokolleri oluştururlar. Topluluk üyeleri ayrıca, ev içi şiddete müdahale eden kişi ve kurumları öğrenerek onlara güvenmeye başlar ve kendileri şiddete maruz kaldıklarında veya şiddete maruz kalan birini tanıdıklarında daha kolay bir şekilde yardım talep ederler. Topluluk üyeleri, hep birlikte, mahallelerinde, dini kurumlarında ve hatta kendi ailelerinde meydana gelen kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddet olaylarına daha fazla dikkat etmeye başlar. Farkındalığın bu şekilde artırılması, daha fazla mağdurun yardıma ulaşmasını sağlar ve gelecekte şiddetin önlenmesine yönelik bir basamak görevi görür.

Kuşkusuz, etkili bir mekanizmanın faydalarından biri, kilit aktörler arasında iş birliğine dayalı ortaklıklar ve ilişkiler kurmaktır. Bu iş birliği hem mağdurlara yönelik müdahalelerin daha iyi bir noktaya gelmesini sağlar hem de üyelerden her birinin mağdurun ihtiyaçlarını karşılamak üzere birbirinden destek almasına imkân tanıyarak, üyelerin işini kolaylaştırır. Böylece her bir üye, müdahale kapsamındaki kendine özgü rolüne daha fazla odaklanabilir. Örneğin, karakolda veya hastanede mağdurların duygusal ihtiyaçlarını karşılayacak bir ekip üyesinin hazır bulunması hâlinde, polis memuru, tanıklarla görüşmeye, arka plan bilgisini incelemeye ve en iyi hareket tarzını belirlemek için mahkemeye gerekli bilgileri sağlayacak doğru ve kapsamlı bir olay raporu oluşturmaya tam olarak odaklanabilir. **Her üyenin gerektiğinde hazır bulunması ve iş birliği, diğer üyelerin kendilerine özel olarak tanımlanmış rollere odaklanmalarını sağlayarak onlara destek sağlar.** Uzmanlardan oluşan bir ekip, mümkün olan en iyi destek planını sunmak için birlikte çalıştığında, hem acil müdahale anında hem de vaka takip yönetimi boyunca mağdurlara sunulan hizmetin kalitesinde büyük bir iyileştirme sağlanır. **Bu planlama ve destek konusundaki iş birliği aynı zamanda, aynı hizmet ve faaliyetlerin farklı müdahale ekipleri tarafından gerçekleştirilmesini önlemeye de yardımcı olur ve eldeki kaynakları en üst düzeye çıkarır.**

Yerel düzeydeki müdahalelere ek olarak, bütüncül bir yaklaşım, ulusal düzeyde faydaları da beraberinde getirir. Bu katılım, yeni yasaların uygulanması, mağdurları desteklemek için ek kaynak tahsis edilmesi ve sürdürülebilir ve etkili hizmetler için stratejik planlama yapılması yoluyla, mekanizmanın etkinliğini önemli ölçüde artırır. Bu üyelik düzeyi, topluluk içindeki etkinin ve çabaların kapsamının genişletilmesinde temel bir role sahiptir. Tüm hizmetlere ilişkin tutarlı Protokollerin geliştirilmesi ve gözden geçirilmesi sayesinde, kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddet vakalarının etkili bir şekilde ele alınması konusunda herkesin net bir sorumluluğa sahip olması yönünde net bir beklenti bulunmaktadır. Etkili bir müdahale, her üyenin bireysel ve toplu rollerine ve sorumluluklarına güçlü bir şekilde odaklanarak, tüm üyelik ve katılım düzeylerinin kapsama alınmasını gerektirir. Koordineli topluluk mü-

dahalesi yaklaşımına dayalı etkili bir mekanizma, ekip üyeleri arasında iletişim ve kavrayışın artırılması için geniş bir yol sağlar. Müdahale, ekip üyeleri arasında güçlü bir koordinasyon ve güven sağlandığında en etkili şekilde işleyecek olan, çok katmanlı, çok disiplinli bir yaklaşımı gerektirir.

4. Çok Kurumlu İş Birliği Mekanizmasının/Modelinin İşlevleri

Çok kurumlu iş birliği mekanizmasının üyeleri, kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddetin kapalı bir sistemde etkin bir şekilde ele alınamayacağını farkında olmalıdır. Verimliliği ve etkinliği sağlamak için, sürece dâhil olan üyelerin diğer hizmet sağlayıcılarla etkileşim ve irtibat içerisinde programlar geliştirdiği ve hizmet sunduğu bir mekanizma oluşturulması gerekmektedir. Sorunun karmaşıklığının farkında olmak ve gerçekleştirilen faaliyetlerin sonucunun net bir görünümüne sahip olmak da (geri bildirim) son derece önemlidir. Böyle bir çalışma tarzı, sağlanan hizmetlerin etkinliğinin değerlendirilmesini de kolaylaştırabilir. Etkili bir entegre yaklaşım, hem önleme hem de müdahale stratejilerini kapsamalıdır. Önleme süreci, kadına yönelik şiddetin ve ev içi şiddetin temel nedenlerini ve bu tür şiddetin devam etmesine veya gerçekleşme riskini artırmaya katkıda bulunan duruma özgü etkenleri azaltmaktan veya ortadan kaldırmaktan oluşur.

Çok kurumlu bir iş birliği mekanizmasının temel işlevleri şunlardır:

- Yasaların ve prosedürlerin etkin bir şekilde uygulanması;
- Bireysel mağdurlara koordineli yardım sağlanması;
- Entegre bir politika yaklaşımına dayalı olarak daha iyi koordinasyon sağlanması;
- Önleme, koruma ve kovuşturma ile ilgili gerekli eylemlerin üstlenilmesi;
- Uzmanların kapasitelerinin geliştirilmesi;
- Güncel bilgilerin, analizlerin ve araştırmaların sağlanması.

5. Çok Kurumlu İş Birliği Mekanizmasının/ Modelinin Temel İlkeleri

Çok kurumlu iş birliği sistemi (kurumların ve hizmetlerin yerleştirilmiş olması düzeyine, hizmet sağlayıcı olarak STK'lerin mevcudiyetine vb. göre) belirli bir topluluk içindeki kaynakların, altyapının ve kilit aktörlerin var olup olmamasına bağlı olarak çeşitli biçimler alabilir. Bir topluluk ne kadar büyük veya küçük olursa olsun veya topluluğun ihtiyaçları ne kadar çeşitli olursa olsun, bu sistemini işleyen bir mekanizma hâline getirilmesi için geliştirilmesi ve kapsama dâhil edilmesi gereken bazı gerekli bileşenler vardır.

Mağdurların Güvenliği. Mağdurun güvenliği, her şeyden önce gelmektedir. Müdahalenin tasarımı ve uygulanması sürecinde alınan tüm kararlarda, belirlenen tüm protokollerde ve yapılan tüm müdahalelerde, güvenlik konusu dikkate alınmalıdır. Mağdurun güvenliği, mekanizmanın her seviyesinde öncelikli olarak değerlendirilmelidir.

HİZMETLERİN ULAŞILABİLİR OLMASI son derece önemlidir. Koruma hizmetleri ve ihtiyaç duyulan ek hizmetler, 7/24 sağlanmalıdır. Topluluğun büyüklüğüne ve konumuna bakılmaksızın, tüm sorumlu aktörler (Yerel Meclis Polisi, Sağlık Hizmetleri, Kolluk Kuvvetleri, Sosyal ve Eğitim Hizmetleri de dâhil ancak bunlarla sınırlı olmamak üzere) MAĞDURUN YAŞADIĞI YERDE ETKİLİ DESTEK SAĞLAMALIDIR. Sorumlu kurumlar, mağduru yalnız bırakmak yerine, acil ve etkili destek sağlamak için gerekli önlemleri almalıdır. MAĞDURUN GÜVENLİĞİ, GİZLİLİK konusu ile birlikte değerlendirilmelidir. Üyeler, mağdurların İKİNCİL MAĞDURİYETİNİ önlemelidir. Üyeler, mağdurları kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddetin tüm biçimlerinden KORUMAK VE BUNLARI ÖNLEMEK İÇİN GEREKEN ÖZENİ GÖSTERMELİDİR.

Mağdurun güvenliği, mekanizmanın her seviyesinde öncelikli olarak değerlendirilmelidir. Bir mağdura yönelik herhangi bir müdahale, şu andaki ve gelecekteki güvenliğe yönelik bir değerlendirmeyi içermelidir. Her mağdur için geliştirilen güvenlik planında, gerçekleşen şiddetin seviyelerini ve artış şekillerini tanımlamalıdır. Mağdurlar her zaman kendilerini tacizciden kurtarmaya hazır değildir veya kurtaramamaktadır. Gerçekte, kendilerine sorulduğunda, çoğu mağdur evliliklerini, ailelerini veya evlerini kaybetmek istememektedir. Sadece şiddetin sona ermesini istemektedirler. Mağdurlar, şiddetten kurtulmak için yeterli kaynaklara ve iradeye sahip olana kadar, tacizin meydana geldiği ilişkiye tekrar tekrar geri dönebilmektedirler. Bu nedenle, mekanizma üyeleri bu seçimler için hazırlıklı olmalı ve hizmet sundukları her mağdurla ilgili risk değerlendirmeleri ve güvenlik planlaması yapmalıdır. Mağdurlar için çözümleri tartışırken, herhangi bir eylem planı için güvenliği birincil etken olarak değerlendirmek gerekir.

Mekanizma kapsamında güvenliğe yeterince odaklanılmasını ve dikkat edilmesini sağlamak, mağdurlara yardım etmenin birincil bileşenidir.

Ulaşılabilirlik. Kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddet vakalarının doğası gereği, **mekanizma**, özellikle acil müdahale düzeyinde **her zaman ulaşılabilir olmalıdır**. Ekip belirlendikten ve faaliyete geçtikten sonra, bir iş birliği sistemi sürekli olarak mevcut olmalıdır. Mevcut personelle ilgili kısıtlılıklara göre üyelikte değişiklikler veya uyarlamalar yapılabilir, ancak istikrarlı bir şekilde her çağrıya anında müdahale edilmelidir. Bir mağdurun nihayet yardım talep etmesi büyük bir güç ve cesaret gerektirir ve hiçbir destek bulamamak, hiç yardım talep etmemiş olmaktan daha zarar verici olabilir.

Mağdur merkezli karar verme süreci. Herhangi bir müdahale, öncelikle ilgili mağdurların güvenliğini sağlamayı amaçlamalıdır. İstikrarlı biçimde mağdurun menfaatine en uygun olan kararları vermek, düşünüldüğünden daha zor olabilir. Çoğu zaman mağdurlar, mekanizmadaki üyelerin istediğinden farklı seçimler yapabilir veya kendi menfaatlerine en uygun görünen yöntemleri takip etmemeyi tercih edebilirler. Bu vakalarla çalışmak zor olabilir ve ekip üyelerinde büyük bir hayal kırıklığı ve çaresizlik duygusu oluşabilir. Bununla birlikte, mağdurun daha geniş bir şiddet sisteminin bir parçası olduğunu ve sağlıklı düşünemeyebileceğini, kendisine sunulan seçeneklerden korkmuş ve bunalmış olabileceğini anlamak önemlidir. Ayrıca mağdur, durumun beraberinde getirdiği tehlikeyi daha gerçekçi bir şekilde anlıyor ve seçimini buna göre yapıyor olabilir; bu tehlike, dışarıdan bakan kişi tarafından her zaman anlaşılabilir. Mağdura seçenek ve destek sunularak anlayış gösterilmesi, mekanizmanın sorumluluğundadır. Bununla birlikte, hiçbir zaman mağdurun kendisi için en iyi seçenek olduğu düşünülerek mağdur adına karar alınmaması veya mağdurun bu kararları almaya zorlanmaması gerekmektedir. Ancak bu çok kritik ve hassas bir noktadır ve şiddet uygulayan kişilere yönelik kovuşturmalarda, ulusal ve uluslararası yasal standartlara ve çerçeveye uyulmalıdır. Kanuna göre, polis kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddet vakalarını soruşturma yetkisi varsa, soruşturma tamamen mağdurun ihbarına veya şikâyetine bağlı olmamalı ve mağdur ifadesini veya şikâyetini geri çekse dahi yasal işlemler devam etmelidir. Mağdur merkezli bir yaklaşım uygularken, şiddete karşı sıfır tolerans ilkesine de saygı gösterilmelidir.

Gizlilik. Bir topluluk ne kadar büyük veya küçük olursa olsun mağdurların mahremiyetine ve gizliliğine saygı gösterilmelidir. Mağdurlar mahallelerindeki, topluluklarındaki veya yerel dini kurumlardaki (ör. kilise, cami vb.) kişilerin başlarına gelenleri duymasından korkarak, yardım talep etmek konusunda son derece endişeli olabilirler. Genellikle utanırlar ve kesinlikle başkaları tarafından yargılanmaktan korkarlar. Mağdurlar, gizlilikleri konusunda kendilerine güvence verilemezse, ihtiyaç duydukları ve hak ettikleri yardımı aramaktan net bir şekilde tereddüt ederler. Mağdurlar kendilerini güvende hissetmiyorlarsa, sonuçları ne olursa olsun, şiddet görebilecekleri durumda kalmayı büyük ihtimalle tercih edeceklerdir. Mağdurların güvenliğini ve erişilebilirliğini sağlamak için tüm hizmet seviyelerinde kapsamlı gizlilik politikaları ve prosedürleri geliştirmek, uygulamak ve bunları istikrarlı bir şekilde hayata geçirmek önemlidir. Bu, zaman zaman kişisel bilgilerin işlenmesine ilişkin yerel ve ulusal politikalarda ve mağdurların özel yaşamın gizliliği haklarını koruyan usul ve yasalarda inceleme ve değişiklik yapılmasını gerektirebilir. Gizlilik yalnızca mekanizmanın üleriyle sınırlı değildir ve herhangi bir topluluk hizmetinden destek talep eden mağdurlara yönelik mevcut tüm hizmetlerde ve müdahalelerde dikkate alınmalıdır. Olayın ayrıntıları gizli tutulmalı ve mağdurlara sunulan hizmetlerin her aşamasında bu ayrıntılara gereken ihtimam gösterilmelidir. Mevcut hizmet politikalarının ve prosedürlerinin bu gizlilik ihtiyacıyla uyumsuzluk gösterebileceği durumlar vardır ve bu uyumsuzluklar, yerel/bölgesel veya merkezi resmî makamların yanı sıra, duruma göre, mekanizmanın üyeleri tarafından hızlı bir şekilde ve eksiksiz olarak ele alınmalıdır.

Şiddet uygulayan kişilerin sorumlu tutulması. Şiddet uygulayan kişiler, özellikle herhangi bir şekilde ev içi şiddetin dinamiklerini değiştirme ümidi varsa, eylemlerinden her şekilde sorumlu tutulmalıdırlar. Şiddet uygulayan kişiler çok çeşitli şekillerde sorumlu tutulabilirler ve mekanizmanın müdahalesi, bu sorumlu tutma sürecini destekleyebilir veya yanlışlıkla zayıflatabilir. Şiddet uygulayan kişinin uyguladığı şiddet nedeniyle sorumlu tutulması sürecindeki en önemli unsurlardan biri, yapılan ilk müdahale ve bu müdahalenin ne kadar ciddi yapıldığıdır. Şiddet uygulayan kişi ile mağdur arasında herhangi bir şekilde arabuluculuk yapılması, şiddet uygulayan kişi tarafından rahatlıkla davranışını haklı çıkaran kolay bir çıkış yolu olarak algılanabilir. Bu nedenle, mekanizmanın net bir biçimde kanuna ve vatandaşların şiddet görmeden yaşama hakkına atıfta bulunacak şekilde müdahale etmesi çok önemlidir. Şiddete bu şekilde etkili bir biçimde müdahale edilmesi sonrasında, mahkemeler, yasal yaptırımların uygulanmasında temel bir rol oynamaktadır. Bunu yaparken, ev içi şiddetin kabul edilemez olduğunu ve bu şiddetin tutarlı ve gerçek sonuçları olacağını göstermelidirler.

Diğerleriyle koordine olunması. Koordinasyon, başarılı bir mekanizmanın anahtarıdır. Mekanizmanın her üyesi, diğer tüm üyelerin rolüne saygı duymaya, bu rolü anlamaya ve onları desteklemeye istekli olmalıdır. Her üye ekip içinde belirli bir rol oynayacak ve her üyenin sorumluluğu, diğer üyelerden farklı olacaktır. Etkin bir ekip, bu bireyselliğin bilincinde olur ve kurumlar arasındaki farklılıklardan bağımsız olarak, her kurumun sahip olduğu bakış açısının değerini anlar ve takdir eder. Mekanizma, belirli bir kurumun veya bakış açısının kontrolü veya hâkimiyeti altında olmayan, etkili ve iş birliği içerisinde bir ekip oluşturmak için bu rollerin gelişimine ve her role saygı duyulmasına sürekli olarak özen göstermelidir.

Kaynaklar. Kaynakların mevcudiyeti topluluklara bağlı olarak önemli ölçüde değişiklik göstermesine rağmen, mağdurlara yönelik müdahalelerde bulunmak üzere bir temel destek hizmetleri grubu geliştirilmiş ve hayata geçirilmiş olmalıdır. Mağdurlara parçalı bir şekilde destek sağlanması, mağduru ihtiyaçlarını karşılamak için yeterli değildir. Her topluluk hangi hizmetlerin mevcut olduğunu belirlemeli, mümkün olan en güçlü etkiyi sağlamak amacıyla hizmetler arasında bağlantı kurmak üzere kendi içinde iş birliği yapmalı ve mağdur tarafından yardım talep edildiğinde, mevcut hizmetlerin kullanılabilir durumda olmasını ve etkili bir şekilde sunulmasını sağlamalıdır.

Müdahalenin genişletilmesi. Mekanizma tarafından gerçekleştirilen çalışmaların önemli bir kısmı, kadınlara/kız çocuklarına yönelik şiddet ve ev içi şiddet mağdurlarına yönelik müdahalelerin ve kaynakların iyileştirilmesine ayrılmıştır. Mekanizmanın üyeleri belirlendikten ve ilk protokoller ve prosedürler yürürlüğe konulduktan sonra, mekanizma Öncü Komitesi tarafından, mağdurlara yönelik bireysel müdahaleleri tartışmak üzere düzenli toplantılar yapılması gereklidir. Bu tartışmalar, kişiyle temas edildiği andan başlayarak vakanın kapatılmasına kadarki süreçte takip edilen prosedürlere odaklanmalıdır. İnceleme kapsamında çağrının ilk nasıl yapıldığı, ekibin nasıl harekete geçirildiği ve müdahale ile mağdurların ihtiyaçlarına nasıl yanıt verildiği değerlendirilmeli, müdahalenin uygulanmasındaki tüm boşluklar tespit edilmeli ve mağdura sağlanan hizmetler ve kaynaklar ele alınmalıdır. Bu tartışmalar samimi ve açık bir şekilde gerçekleştirilmeli ve bu kapsamda, etkili olduğu kanıtlanan tüm alanlar, müdahale sürecinde karşılaşılan engeller, mağdura yönelik destek ve hizmetlerle ilgili eksiklikler ve mağduru ihtiyaçlarının nasıl karşılandığı tespit edilmelidir. Mekanizma, mağdurların buldukları topluluklarda sunulan kaynaklardaki ve müdahalelerdeki boşlukların tespit edilmesini, ihtiyaç duyulan hizmet ve destek türlerinin tartışılmasını ve mevcut kaynakların artırılmasına yönelik çözümler için ekip olarak birlikte strateji belirlenmesini, rolünün önemli birer parçası olarak benimsemelidir. Bu kapsamda, topluluk içerisinde faaliyet gösteren diğer kurumlarla/kuruluşlarla veya gruplarla temasa geçilebilir, mevcut hizmet sağlayıcıların kapasitelerini artırmak için bu hizmet sağlayıcılara ev içi şiddet konusunda eğitim verilebilir ve mağdurlar için çok yönlü bakım hizmetleri topluluğunun tam olarak sürece dâhil olmasını sağlamak amacıyla geleneksel olmayan hizmet sağlayıcılarla ortaklıklar geliştirilebilir. Bireysel vakalara odaklanmanın, hizmetleri artırmanın ve genişletmenin ve ekibin koordinasyonunu iyileştirmenin ötesinde, mekanizma, daha küresel ihtiyaçları da mercek altına almalıdır. Kapsamlı bir topluluk müdahale planının uygulanmasında atılacak müteakip adımlar arasında topluluk sosyal yardım hizmetleri, önleme kampanyaları, istismarcılara yönelik müdahaleler ve yaptırımlar gibi konuların ele alınması ve sorunu bir bütün olarak daha iyi bir şekilde ele almak için ihtiyaç duyulan tüm politika düzeylerindeki destek ve değişikliklerin tespit edilmesi bulunmalıdır. Bu ek konular, yerel yönetim temsilcileriyle düzenli olarak planlanan toplantıların yapısı dâhilinde ele alınabilir ve bu kapsamda, kadınlara/kız çocuklarına yönelik şiddet ve ev içi şiddet konusuyla ilgili tüm boyutlarda tam katılım sağlanması için ihtiyaçların ve çözümlerin merkezi hükümete sunulmasına yönelik yöntemler belirlenebilir.

Sürdürülebilirlik. Mekanizma, ekip için güçlü bir altyapı geliştirmelidir. Böylelikle kurumların/ kuruluşların üyelerinin ve personelinin değişim oranı ne kadar yüksek olursa olsun, ekibin yapısı açık ve sağlam bir şekilde muhafaza edilir. Mekanizma, kurum temsilcilerinden oluşmakta olup, her bir kurumun rollerini ve sorumluluklarını, ekibin kendi protokollerini ve prosedürlerini ve üyelerin her ay gerçekleştirdiği toplantıların, vaka incelemelerinin ve diğer görevlerin formatını açıkça tanımlayacak şekilde yapılandırılmalıdır. Kurumlardaki/ kuruluşlardaki personelin pozisyonları değiştikçe, mekanizmadaki üyeliklerde değişimler olması kaçınılmazdır. Bununla birlikte, grup sağlam bir şekilde inşa edilirse, mağdurlara yönelik müdahalelerde önemli kesintiler yaşanmayacaktır. Bu ekibin sorumluluklarından biri, kurumlardaki/ kuruluşlardaki diğer kişilerin mekanizmanın kendisinden ve misyonundan haberdar olmasını sağlamak ve böylece kurumsal destek elde etmektir. Her kurum/ kuruluş, mekanizmanın bir üyesi olmayı taahhüt etmelidir. Kurumlar/ kuruluşlar tarafından sağlanan desteğin ekibin bireysel üyelerince sağlanan desteğin ötesine geçecek şekilde geliştirilmesi, mağdurların ihtiyaçlarının daha etkin bir şekilde karşılanmasını sağlayacaktır. Kararlar ve protokoller, belirli üyelerin istekleri veya çıkarları temelinde belirlenmemelidir. Genel çıkarlara dayalı olmalı ve mekanizmanın parçası olan tüm kurumlar/ kuruluşlar için geçerli olmalıdır. Müdahale

ekibinin her bir bileşeni ile yapılacak bir mutabakat zaptı vasıtasıyla her kurumun taahhüdü alınmalı ve netleştirilmelidir. Her bir kilit kurum için roller, sorumluluklar ve müdahale protokolleri netleştirilmeli ve mekanizmanın geliştirme ve uygulama aşamasına dâhil edilmelidir. Bu netleştirme, kurumun, ekip üyelerindeki bireysel değişikliklerden bağımsız olarak, belirlenmiş olan iş birliği mekanizması içindeki rolüne bağlı kalmasını sağlar.

6. Harekete Geçirme ve Üyelik

Farklı ülkelerdeki iyi uygulama örnekleri dikkate alınarak, iki aşamalı çok kurumlu bir mekanizma kurulabilir.

a. Karar verme düzeyi [veya Öncü Komite]. Öncü Komite, mekanizmanın bir parçası olan kurum, kuruluş ve teşkilatların her birinin üst düzey temsilcilerinden oluşur (örneğin muhtar/ belediye başkanı, sağlık müdürü, polis müdürü, savcılık ve bölgesel/ yerel yargının üst düzey temsilcileri vb.). Mekanizmanın karar alma organıdır, ortak eylemleri (koordineli planlar, stratejiler, kaynaklar vb.) onaylar ve mekanizmanın çalışmalarının izlenmesine özel önem verir. Öncü Komite, işlevlerini, birer politika müdahalesi olarak yerine getirir. Mali olanlar da dâhil olmak üzere gerekli kaynakları tahsis etme yetkisi, mekanizmanın etkin işleyişi açısından son derece önemlidir. Bu nedenle, bölgesel düzeyde ve il düzeylerinde mevcut "Aile, Toplumsal Cinsiyet, Ailede Şiddetin ve İnsan Ticaretinin Önlenmesi ve Demografik Politika Komitesi"nde olduğu gibi, Öncü Komitenin il düzeyinde veya bölgesel düzeyde kurulması önerilmektedir.

b. Uzman düzeyi [veya Çok Disiplinli Teknik Ekip (ÇDTE)]. Çok Disiplinli Teknik Ekip, mekanizmanın parçası olan kurum, kuruluş ve teşkilatların her birinden gelen, kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddet olaylarından sorumlu profesyonellerden ve uzmanlardan (örneğin varsa kadına yönelik şiddet/ ev içi şiddet biriminden gelen veya bu tür vakalarla ilgilenen polis memuru, bu konuda tecrübeli bir savcı, bir hâkim, uzman bir tıp personeli, bir adli tıp doktoru, bir sosyal hizmet personeli vb.) oluşur.¹² ÇDTE üyeleri somut vakalarla nasıl başa çıkacaklarını bilirler ve mağdurları korumak, şiddet uygulayan kişiyi yargı önüne çıkarmak, ortak önleyici önlemleri uygulamak vb. amacıyla müdahale etme yetkisine sahiptirler. Bu ekip uzman düzeyinde/ teknik düzeyde çalıştığı için, ekibin yerel/ birleştirilmiş topluluk düzeyinde kurulması önerilmektedir. Mağdurun ilk temas noktasına ve olayın niteliğine bağlı olarak (örneğin bir acil durum, tekrarlanan bir olay, olası bir vaka vb.), ÇDTE üyeleri müdahalenin iki farklı aşamasında harekete geçirilir.

ÇDTE tarafından mağdurlara sağlanan acil müdahale kapsamında mağdurların acil güvenlik, acil koruma ve destek ihtiyaçları ele alınır ve bu bağlamda, mağdur bir sığınma evine yerleştirilebilir, mağdurun ve çocuklarının başka bir ile/ topluluğa taşınması sağlanabilir veya diğer güvenlik planları yürürlüğe konulabilir. ÇDTE'nin ikincil müdahalesi daha geniş odaklıdır ve uzun vadeli barınma, çocuk bakımı ve desteği, istihdam, mağdurlar için danışmanlık hizmetleri ve şiddetten uzak bir yaşam oluşturmak için sürekli kaynak yaratma faaliyetleri gibi konuları içerir.

ÇDTE, acil bir duruma veya şiddet olayına müdahale etmekle sorumlu olacaktır. Bu durumlarda, **temel acil müdahaleden sorumlu ÇDTE üyeleri müdahalede bulunacaktır**. İlk müdahale sırasında ÇDTE'nin diğer üyeleriyle (örneğin istihdam hizmetleri, eğitim hizmetleri vb.) muhtemelen temasa geçilmeyecek ve bu kişiler daha çok vaka yönetimi ve mağdurun uzun vadeli ihtiyaçlarına odaklanacaktır. Bu kişiler, müdahalenin ikinci aşamasında görev alacaklardır.

Genel olarak, temel acil müdahaleden sorumlu ÇDTE üyeleri, aşağıdaki yapıları temsil etmektedir:

- ▶ Polis ve diğer kolluk kuvvetleri;
- ▶ Sağlık hizmetleri;
- ▶ Sosyal hizmetler;
- ▶ Aralarında ÇDTE koordinatörü de (bölgesel/ yerel topluluk yetkilileri tarafından atanan sosyal çalışmacı) yer alır.

¹² Mekanizmanın üyelerinden birinde özellikle kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddet vakalarıyla ilgilenen uzmanlar (yani Kadına Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddet vakalarıyla çalışma konusunda eğitim almış kişiler) bulunmasa bile, yine de tüm üyeler ÇDTE'de görev almak üzere bir temsilci atamalı/ görevlendirmelidir. Bu kişiler belirli konularla ilgili ek eğitim alacak ve Kadına Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddet vakalarında çalışacaktır.

Kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddet her yerde meydana gelebileceğinden, kişinin bir köyde, bir toplulukta veya büyük bir şehirde yaşamasına bakılmaksızın, mekanizmanın ülkenin tüm idari birimlerinde bu tür bir acil müdahalenin gerçekleştirilmesini sağlaması önemlidir. Kişinin, olayı uygun idari düzeyde (birleştirilmiş topluluk veya il düzeyinde) temel acil müdahaleden sorumlu ÇDTE üyelerine bildirecek ve onlarla irtibat kuracak şekilde belirlenmiş olması gerekir. Bu kişinin, kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddet konularında uzmanlaşması ve vakaların kayıtlarının nasıl tutulacağı ve ilgili verilerin ÇDTE'ye nasıl gönderileceği konusunda eğitim alması gereklidir. Bir şiddet eylemi işlendiğinde, mağdurlar ve tanıklar, temel acil müdahaleden sorumlu ÇDTE üyelerini derhâl bilgilendirecek olan irtibat kişinin varlığından haberdar olmalıdır.

Krizde müdahale edildikten, mağdur güvenli bir yere alındıktan ve mağdurun ilk ihtiyaçları karşılandıktan sonra, daha geniş bir vaka yönetimi yaklaşımının benimsenmesi ve daha uzun vadeli ihtiyaçların (varsa çocuğun durumu da dâhil olmak üzere) ele alınması gereklidir.

İkincil müdahaleden (mağdurların uzun vadeli güvenliğinden ve refahından) sorumlu ÇDTE üyeleri şunları içerir:

- ▶ Barınma merkezi personeli;
- ▶ İstihdam hizmetleri personeli;
- ▶ Eğitim personeli;
- ▶ Sosyal yardım/ destek personeli;
- ▶ Çocuk koruma personeli;
- ▶ Toplumsal cinsiyet temas noktası personeli;
- ▶ Adli tıp personeli.

Bir mağdur, ilk etapta mekanizma üyesi herhangi bir kurum/ kuruluş/ teşkilat ile iletişime geçebilir. Bu nedenle, çok kurumlu mekanizma farklı müdahale düzeylerinde harekete geçirildiğinden, koordinasyon temel öneme sahiptir. Temas noktası olarak görev yapan bir **mekanizma koordinatörü** bulunmalıdır. Özellikle acil durumlar için, mekanizmanın ÇDTE'sinde bu görevi üstlenmesi önerilen uzman, yerel topluluk düzeyinde görevlendirilen sosyal çalışmacıdır. Bu görevli, ÇDTE'nin temel acil müdahaleden sorumlu üyelerini koordine etmenin yanı sıra, mağdurun uzun vadeli ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla, vakayı daha ayrıntılı olarak ele almaktan ve diğer ÇDTE üyeleriyle koordinasyonu sağlamaktan sorumlu olacaktır. ÇDTE koordinatörü Muhtara/ Belediye Başkanına rapor vermeli ve ÇDTE'nin çalışmasıyla ilgili tüm konuları ve endişeleri bildirmelidir. Muhtar/ Belediye Başkanı, ÇDTE'nin görüşlerini karar alma düzeyinde (yani Öncü Komite düzeyinde) temsil edecektir. Mümkün olan en etkili müdahaleyi sağlamak için, ÇDTE acil müdahale ekibi harekete geçirilmeli ve mağdurun acil ihtiyaçlarına yanıt vermelidir. ÇDTE koordinatörü ve ÇDTE polis mensubu ile hemen irtibata geçilmelidir ve bu kişiler tarafından yapılan ilk müdahale ve değerlendirme sonrasında, mekanizmanın tıbbi, sosyal ve hukuki bileşenleri harekete geçirilecektir¹³. İl veya *oblast* düzeyinde kurulması önerilen Öncü Komite içerisinde, toplantılara başkanlık edecek ve üyelerin çalışmalarını koordinasyonunu sağlayacak bir kişiye ihtiyaç duyulacaktır. Bu liderlik/ koordinasyon rolü, Öncü Komitenin kurulduğu yerel veya bölgesel kuruluşun başkanı (örneğin Belediye Başkanı veya Vali) tarafından üstlenilebilir.

ÇDTE mağdurlarla doğrudan temas hâlindeyken, Öncü Komite ise daha çok politika konularına odaklanmaktadır. ÇDTE ve Öncü Komite arasında ve bu organların her biri içerisinde etkili bir koordinasyon gereklidir. Bu nedenle, her bir organın kendi koordinatörüne sahip olması gereklidir ve bu karar alma organının kurulduğu idari birim düzeyine bakılmaksızın, ÇDTE'nin görüşlerinin Öncü Komitede temsil edilmesi önemlidir (Ek 1 - "Protokol", bölüm 8'de ayrıntılı olarak açıklandığı şekilde).

Her bir mekanizma (yukarıdaki açıklanmış olan), mekanizmanın farklı seviyelerinde en az iki kişiyi temsilci olarak atamaya hazır olmalıdır. İlgili kurum veya kuruluşların tüm personeli, ÇDTE ve Öncü Komitede kurumu/ kuruluşu temsil etmek üzere kimin atandığını bilmelidir (mağdur derhâl yetkili ÇDTE üyesine yönlendirilebilir). Her ÇDTE üyesi, mağdurlara yardımcı olmaktan ve onları, en acil ihtiyaçlarını karşılayabilecek en uygun mekanizma üyesine yönlendirmekten sorumludur. Müdahale kapsamında, acil ihtiyaçları değerlendirmek ve mağdurların güvenlikle-

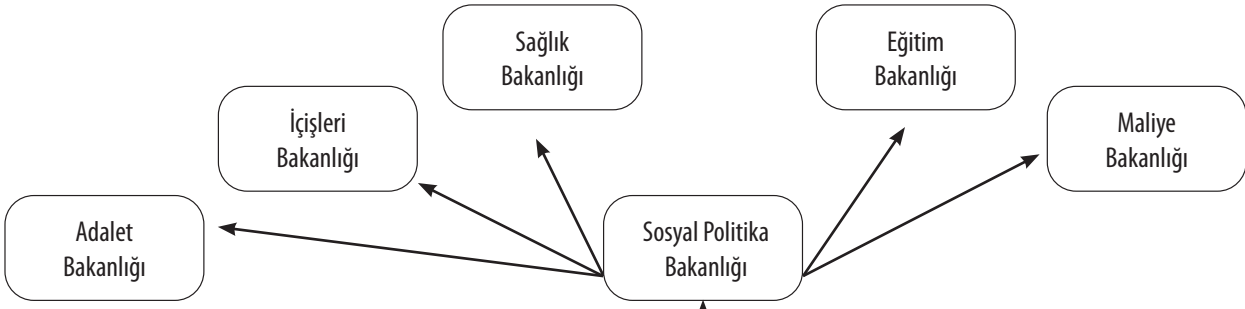
¹³ Mekanizmanın iki seviyesi ile ilgili daha fazla ayrıntı, bu rehberdeki Ek 1, Bölüm 8'de sunulmaktadır.

rini sağlamak için mağdurlarla ilk görüşme gerçekleştirilmelidir. Acil bir ihtiyaç yoksa, mağdurların şiddetten uzak yaşamlarına yardımcı olacak uzun vadeli ihtiyaçların değerlendirilmesine odaklanılmalıdır.

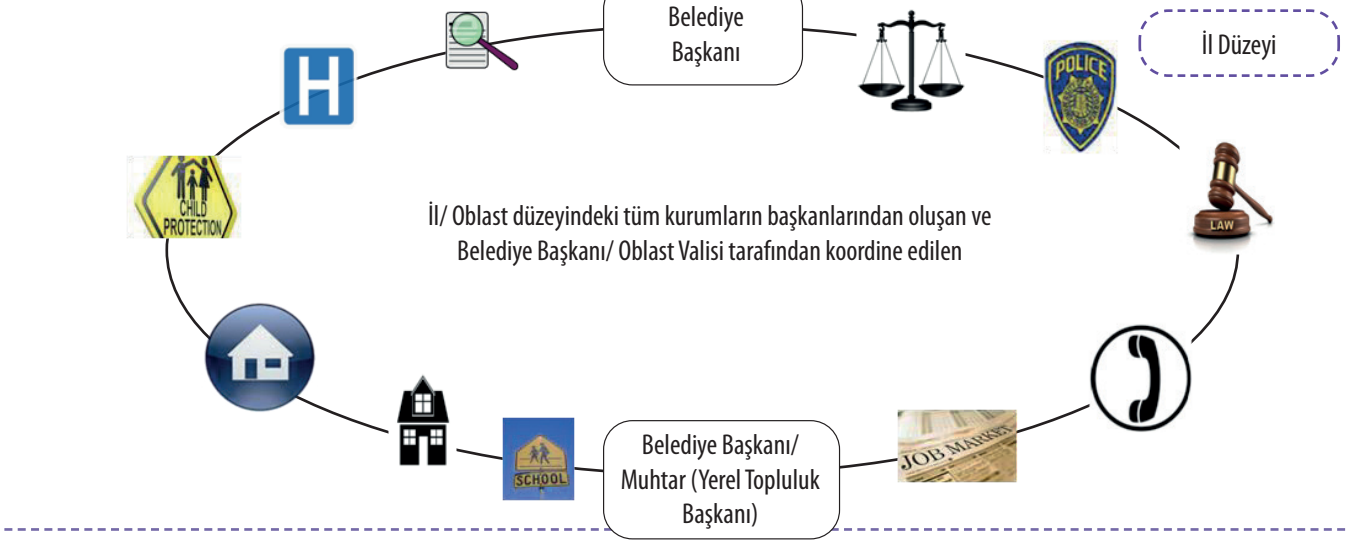
Daha önce belirtildiği gibi, Öncü Komite, politika düzeyinde bir müdahaledir. Hizmetlerde mevcut olan boşluklar, mağdurların önündeki ortak ve devam eden engeller, mekanizmanın karşılaştığı zorluklar ve şiddete müdahale etme ve son verme çalışmalarına öncelik veren ve bunu destekleyen kararlar, yerel/ bölgesel ve merkezi hükümet yetkilileri tarafından politika düzeyinde ele alınmalıdır.

Mağdurların ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik acil ve uzun vadeli müdahalenin yanı sıra, mekanizmanın üyelerine, bu müdahalelerin etkinliğini sağlamak amacıyla mevcut protokolleri ve prosedürleri gözden geçirme, her toplulukta ortaya çıkan vakaların sayısını ve türünü inceleme, etkin bir müdahale sağlamaya yönelik hizmet ve araçların mevcut olup olmadığını değerlendirme ve bunlardaki eksiklikleri tespit etme görevi verilmelidir (bu görev, Öncü Komite tarafından üstlenilebilir). Araçlar, yeni ve genişletilmiş mevzuatın yanı sıra müdahale için finansmanı, siyasi desteği ve önleme faaliyetlerini içerebilir. Öncü Komite ayrıca, daha sonraki bir aşamada mekanizmaya dâhil olacak potansiyel üyeleri de değerlendirebilir ve seçebilir. Bu tür bir gözden geçirmenin haftalık veya aylık olarak yapılması zorunlu olmayıp, gözden geçirme sürekli ve kapsamlı olmalı ve ÇDTE'nin somut çalışmasını ve performansını temel almalıdır.

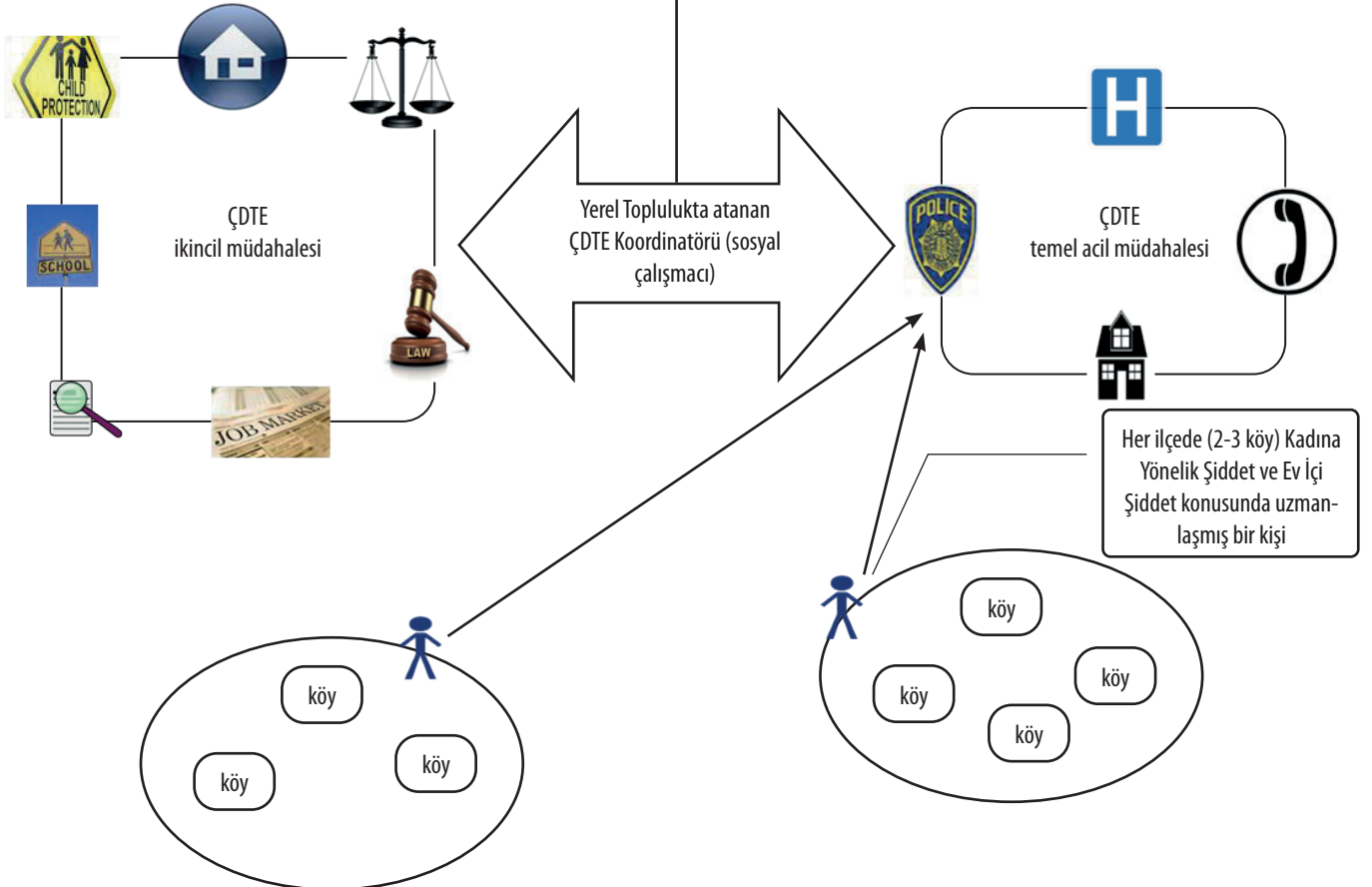
Merkezi Düzey

İl Düzeyi

Yerel Topluluk/ Birleştirilmiş Topluluk

Çok kurumlu iş birliği mekanizmasının harekete geçirilmesiyle ilgili kararları verirken, mağdurların, küçük bir köyde ya da büyük bir şehirde yaşıyor olsalar dahi acil desteğe ihtiyaçları olduğunu akılda tutmak önemlidir. Vaka yönetiminden sorumlu uzmanlar veya profesyoneller, bir şiddet olayıyla ilgili tüm çağrılara, bildirimlere veya ihbarlara derhâl müdahale etmeye ve gerekli desteği sağlamaya çok açık ve hazırlıklı olmalıdır. Ayrıca, müdahale ve destek, mevcut kaynaklara (insani/ mali kaynaklar ve altyapı) bağlıdır. Mağdurlara şiddetten uzak bir yaşam fırsatı sağlanması, büyük ölçüde mekanizmanın vakalara müdahale etmek, vakaları yönetmek ve çözüme kavuşturmak ve ayrıca kadına/ kız çocuklarına yönelik şiddet ve ev içi şiddet konusunu daha iyi ele almak amacıyla mevcut tüm kaynakları kullanma, yeni kaynaklar tahsis etmek üzere planlama yapma ve kararlar alma kabiliyetine bağlıdır. Mekanizmada temsil edilen her bir kurum bünyesindeki profesyoneller uzman düzeyinde vaka yönetimi ile ilgilenirken, aynı kurumların liderleri, kaynaklarla ve mekanizmanın **karar verme düzeyinde** etkili bir şekilde faaliyet göstermesiyle ilgili diğer konularla ilgilenir.

7. Rollerin ve sorumlulukların belirlenmesi

Mekanizmanın her üyesinin kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddet vakalarına müdahale etme konusunda belirli bir uzmanlığı, odak noktası ve mesleki sorumluluğu bulunmaktadır. Bir mekanizma üyesinin çıkarları ve sorumlulukları, zaman zaman başka bir üyenin sorumlulukları ve çıkarlarıyla çatışabilir. Gereksiz çatışmalardan kaçınmak ve ÇDTE içindeki iş birliğini artırmak amacıyla, mekanizmanın her bir üyesi ve yapısı için rollerin ve sorumlulukların açıkça tanımlanması ve oluşturulması son derece önemlidir. **Sürece dâhil olan her kurum/ kuruluş ve bunların Öncü Komite ve/ veya ÇDTE'deki ilgili temsilcileri diğer üyelerin bakış açılarını bilmeli, anlamalı ve bunlara saygı duymalıdır.**

Katılım düzeyine bakılmaksızın her bir üyenin rollerini ve sorumluluklarını netleştirmek, mekanizmanın genel anlamda müdahalesinin başarısı ve etkinliği için hayati öneme sahiptir. Ukrayna'da kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddete karşı kapsamlı bir yaklaşım benimsemek üzere, protokoller, politikalar ve müdahaleler geliştirilirken ve uygulanırken, ilgili tüm kurumların temsilcilerinin sürece dâhil edilmesi ve iyi bir şekilde temsil edilmesi gerekir.¹⁴

8. Toplantılar

Düzenli aralıklarla toplantıların düzenlenmesi, etkili bir mekanizmanın önemli bir bileşenidir. Bu toplantılar önceden planlanmalı ve mekanizmanın her iki organının (Öncü Komite ve ÇDTE) tüm üyeleri tarafından toplantılara öncelik verilmelidir. Bu toplantılar süregelen endişelerin ele alınması, mevcut sorunlara yönelik çözümlerin belirlenmesi, gerektiğinde müdahalenin iyileştirilmesi ve mekanizmada ve kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddet konularına müdahalesinde gelecekte yapılacak genişlemelerin planlanması için zaman sağlar. Toplantılar, ilgili organların her birindeki her üyenin zamanından ve uzmanlığından en iyi faydalanılabileceği şekilde, iyi planlanmalı ve kolaylaştırılmalıdır.

Mekanizmanın üyelerinin farklı müdahale düzeylerinde (acil ve ikincil müdahale/ politika düzeyi - yukarıdaki 6. bölümde ve Ek I'deki protokolün 8. bölümünde daha ayrıntılı olarak açıklandığı üzere¹⁵) görev aldığı dikkate alındığında, tüm bu aşamalarda belirlenen ihtiyaçlar, bu toplantılar sırasında ele alınmalıdır.

¹⁴ Ek I Bölüm 10 ("Roller ve Sorumluluklar") ile ilgili daha fazla geliştirme yapılması, ancak önerilen yasal değişiklikler kabul edildiğinde mümkün olacaktır.

¹⁵ Bölüm 8 "Çok kurumlu iş birliği seviyeleri" içerisinde açıklandığı üzere, mekanizma iki farklı birimden oluşur: Çok Disiplinli Teknik Ekip (acil ve ikincil müdahalede görev alır) ve Öncü Komite (üçüncül müdahale düzeyinde görev alır).

Özel Gündemli ÇDTE Toplantıları (sınırlı katılım):

ÇDTE Koordinatörü veya temel acil müdahale ekibinde yer alan herhangi bir üye, özel gündemli bir toplantının organize edilmesini isteyebilir. Bu toplantılar, belirli bir durumda vaka yönetimi ihtiyaçlarını ele almak, ÇDTE temel müdahale ekibinin endişelerini veya ihtiyaçlarını ele almak veya hedeflenen diğer acil sorunları ele almak bakımından önemlidir. Özel gündemli bir toplantıda elde edilen bilgiler, uygun olduğu şekilde, (tam katılım ile düzenlenen) bir sonraki toplantıda tüm ÇDTE üyelerinin dikkatine sunulmalıdır.

Düzenli/ Aylık Toplantılar:

Farklı ÇDTE bileşenlerinin harekete geçirilmesi, mağdurların ihtiyaçlarına ve vakaların yönetiminde planlanan adımlara bağlıdır ve bunlara göre değişiklik gösterir. ÇDTE'nin tüm üyelerinin katılımıyla düzenli/ aylık toplantılar yapılmalıdır. ÇDTE, tüm üyelerin katılımı ile, her ay düzenli olarak toplanmalıdır. Bu toplantılarda, vaka yönetimi ile ilgili özel konuların yanı sıra ÇDTE üyelerinin genel müdahalesine odaklanılmalıdır. Tüm ÇDTE üyeleri bu toplantılara katılım sağlamalı ve vaka yönetimi ve prosedür tartışmalarına tam olarak katılmalıdır. Ayrıca, kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddet mağdurlarına sunulan hizmetlerdeki herhangi bir değişiklik ile ilgili olarak birbirlerine güncel bilgiler sağlamalıdır. Muhtar/ Belediye Başkanı bu toplantılara katılacak ve aşağıda açıklandığı gibi, Öncü Komitenin üç ayda bir düzenlenen toplantılarında ÇDTE'nin temsilcisi ve sözcüsü olacaktır.

Üç Aylık Toplantılar:

Öncü Komitenin üç ayda bir toplantı yapması önerilmektedir. Bu toplantılar, topluluk içinde kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddeti eksiksiz bir şekilde ele almak ihtiyaç duyulan hizmetlerin ve kaynakların sürekli olarak tespit edilmesi ve bunlara yönelik müdahalelerde bulunulması ile ilgili olarak verilecek kararlara odaklanmalıdır. Öncü Komite:

1. mağdurlar için yardım talep etmek üzere topluluklara ulaşan çağrılarının sayısı ile ilgili verileri gözden geçirmeli;
2. kullanılan kaynaklara ve kaynaklarla ilgili eksikliklere dair (ÇDTE üyelerinden) genel düşüncelerini almalı;
3. mevcut sorunları çözmek için önerilerde bulunmalı;
4. üyelerinin yasal yetkilerini ve uygulama sorunlarını gözden geçirmelidir.

Öncü Komite, mekanizmanın izlenmesi ve desteklenmesi süreci konusunda bilgi sahibi olmaya ve bu sürece katılım sağlamaya devam edecek ve kendisine sunulan sorunların yetkisini aştığı durumlarda, bunları yerel/ bölgesel hükümet temsilcileri aracılığıyla ele almaya çalışacaktır. Belediye Başkanı veya Vali, konuya ilişkin doğru bilgi alış-verişini ve etkili müdahaleyi sağlamak için Merkezi Hükümet ile irtibat görevi görecektir.

EKLER

Ek I

Taslak Protokol

.....'DA [Protokolün imzalanacağı topluluğun adını yazın] YEREL DÜZEYDE KADINA YÖNELİK ŞİDDETE VE EV İÇİ ŞİDDETE ENTEGRE MÜDAHALE İÇİN ÇOK KURUMLU İŞ BİRLİĞİ PROTOKOLÜ [için Örnek]

.././20...[tarihi yazın] tarihinde, aşağıdakiler arasında imzalanmıştır:

1. TARAFLAR

İşbu Protokolün tarafları, Ukrayna'da yerel düzeyde kadına yönelik şiddet¹⁶ ve ev içi şiddet vakalarıyla ilgilenen kurum ve kuruluşlardır. Bunlar arasında aşağıdaki kurumlar yer almakta olup, bunlarla sınırlı değildir: **(i) Koordinasyon kurumları** (ör. Topluluk/ Belediye); **(ii) Kolluk kuvvetleri** (örneğin yerel polis müfettişleri; bölge polis memurları; çocuk büro amirlikleri; infaz görevlileri); **(iii) Yargı, Savcılık ve diğer ilgili kurumlar** (örneğin ücretsiz adli yardım merkezleri); **(iv) Sağlık hizmetleri** (kırsal sağlık hizmetleri; tıbbi acil servis departmanları; sağlık/ tıp merkezleri; hastaneler; özel amaçlı sağlık kurumları); **(v) Sosyal hizmetler** (ör. sosyal hizmet uzmanları; Aile, Çocuk ve Gençlik Sosyal Bakım Hizmetleri Merkezi; Sosyal Bakım Hizmeti bünyesindeki özel amaçlı kuruluşlar; barınma merkezleri; Nüfus Sosyal Koruma Müdürlüğü); **(vi) Eğitim hizmetleri** (örneğin okul psikoloğu; rehberlik öğretmeni; okul öncesi sistemi; devlet okul sistemi; eğitim müdürlükleri); **(vii) STK'ler** (örneğin yerel STK'ler; ulusal STK'ler; insan hakları kuruluşlarının şubeleri).

İşbu Protokolün tarafları şunlardır: [aşağıdaki liste sınırlayıcı değildir ve tamamlanmalıdır. Bu Protokolü kabul edecek her topluluğun, yalnızca kendi topluluklarında (birleştirilmiş topluluk, il düzeyi vb.) hâlihazırda var olan kurumları ve yalnızca iş birliği yaptıkları bir üst düzeydeki (bölgedüzeyi gibi) diğer ilgili kurumları listelemesi önerilir:

1. [temsilci kişinin görevine ait doğru unvanı yazın]..... Belediye Başkanlığı görevindeki [temsilci kişinin tam adını ve soyadını yazın]..... tarafından temsil edilen, [tam adresi, konumu yazın].....'da bulunan [kurumun tam adını yazın]..... İli/ Birleştirilmiş Topluluğu;
2. [temsilci kişinin görevine ait doğru unvanı yazın]..... Şube Müdürlüğü görevindeki tarafından temsil edilen [tam adresi yazın] 'da bulunan [konumun tam adını yazın] polisi;

¹⁶ "Kadın" ifadesi, 18 yaşından küçük kız çocuklarını da kapsayacaktır. "Kadına yönelik şiddet" ve "ev içi şiddet" tanımları İstanbul Sözleşmesi'nde açıkça belirtilmektedir ve ayrıca Ukrayna'nın iyileştirilmiş mevzuatında da açıkça belirtilecektir.

3. [temsilci kişinin görevine ait doğru unvanı yazın]..... Sağlık Müdürü görevindeki [temsilci kişinin tam adını ve soyadını yazın], tarafından temsil edilen [tam adresi yazın]’ da bulunan [konumun tam adını yazın] sağlık merkezi ;
4.[Topluluğunuzun özelliklerine göre ekleyin]

Yukarıda belirtilen taraflar, aşağıdaki hususlarda anlaşmaya varmışlardır:

2. AMAÇLAR

Bu Protokolün amaçları şunlardır:

- a) Ukrayna’da kadına yönelik şiddetle ve ev içi şiddetle mücadelede sorumlu tüm ilgili kurumlar/ kuruluşlar arasında gerekli ortaklığı ve iş birliğini tesis ederek entegre bir yaklaşım benimsemek;
- b) Kadınları ve tüm aile bireylerini kadına yönelik her türlü şiddet ve ev içi şiddete karşı korumak;
- c) Kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddet mağdurlarına yardımcı olmak ve ikincil mağduriyeti önlemek;
- d) Acil durumların (kriz) yanı sıra bu çok kurumlu iş birliği sisteminin parçası olan ilgili aktörlerden herhangi birince tespit edilen ve/veya bunlara bildirilen diğer vakalara müdahale etmek;
- e) Şiddet uygulayan kişilere yönelik kovuşturmanın gerçekleştirilmesini sağlamak (ve şiddet uygulayan kişinin eylemlerinden sorumlu tutulması sonrasında, şiddet uygulayan kişilere özel programlar aracılığıyla suçların tekrar meydana gelme oranını azaltmak üzere önlemler almak);
- f) Kadına yönelik şiddeti ve ev içi şiddeti önlemeye, bu konuda bilgilendirme sağlamaya ve farkındalık yaratmaya yönelik ortak eylemlere katkıda bulunmak.

Bu Protokolün kapsamı, tüm sorumlu yerel makamlar arasında, şiddet mağdurlarını tespit etmek ve bunlara uygun müdahalelerde bulunmak ve şiddet uygulayan kişilere yönelik kovuşturmanın gerçekleştirilmesini sağlamak için NEYİN, NASIL ve NE ZAMAN YAPILMASI gerektiği konusunda oluşturulmuş, üzerinde anlaşmaya varılmış ve onaylanmış yazılı bir prosedür sunmaktır. Bu Protokol, (yukarıda 1. bölümde listelenen) tüm taraflarca, şiddeti önlemeye, mağdurları korumaya ve şiddet uygulayan kişilere yönelik kovuşturmanın gerçekleştirilmesini sağlamaya yönelik çabaları doğrultusunda çalışmalarını sistematik hâle getirmek ve koordine etmek amacıyla geliştirilmiş ve üzerinde anlaşmaya varılmış bir çalışma aracıdır.

4. HUKUKİ ÇERÇEVE

Bu Protokol, ___/___/20___ tarihli ve ___ sayılı Bakanlar Kurulu Kararına dayanarak hazırlanmış ve imzalanmıştır. [Taslağın ve bu Protokolün Ukrayna’da hazırlanmasını ve uygulanmasını zorunlu kılan resmî Kanunun adını ve sayısını belirtin. Herhangi bir topluluk, mevzuatta ilgili değişiklikler kabul edilmeden önce bu Protokolü uygulamaya koymak isterse, hâlihazırda mevcut olan hukuki temeli esas almaya karar verebilir].

Bu Protokolde kullanılan terimler, aşağıdaki Ukrayna Kanunlarında tanımlandığı şekliyle geçerlidir: [ilgili kanunların adlarını ve sayılarını burada belirtin. Önerilen kanunlardan bazıları şunlardır: (Taslak) Ev İçi Şiddet Kanunu; Ukrayna Sosyal Hizmetler Kanunu, 19 Haziran 2003 (LSS); Ukrayna Aile, Çocuk ve Gençlerle Sosyal Çalışmalar Kanunu, 21 Haziran 2001 (LSW); Ukrayna Polis ve Polis Faaliyetleri Kanun Taslağı, 16 Eylül 2014].

Bu Protokol, Kadına Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi (İstanbul Sözleşmesi), Madde 7, 9 ve 18’de belirtildiği şekilde, kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddetin önlenmesi ve bunlarla mücadeleyle yönelik mevcut Avrupa standartları ve bütüncül yaklaşım ilkesi (entegre politikalar, önleme, koruma ve kovuşturma) ışığında geliştirilmiştir.

5. GENEL YÜKÜMLÜLÜKLER

- a) Taraflar (işbu Protokolün 1. bölümünde bahsedildiği üzere), bütüncül bir yaklaşım benimseyerek, _____'de [ilgili lokasyonun adını yazın] kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddeti önlemek ve bunlarla mücadele etmek için tüm ilgili önlemleri kapsayan etkili ve koordine bir yaklaşımı benimsemek ve uygulamak için gerekli önlemleri alacaklardır.
- b) Taraflar, kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddete etkili bir şekilde müdahale edilmesi amacıyla istenen sonuçlara ulaşılması için, ciddi kurumsal bağlılık ve koordinasyonun temel öneme sahip olduğu konusunda açık ve ortak bir anlayışa sahip olmalıdır.
- c) Taraflar (işbu Protokol vasıtasıyla) kurulmuş mekanizmanın: (i) kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddet konularına ilişkin ulusal mevzuat uyarınca ve uluslararası standartlara uygun olarak, tüm tarafların profesyonel ve standart bir şekilde iş birliği yapmalarını mümkün kılmasını ve (ii) _____'nin [5/a'da belirtilenle aynı olacak şekilde, yerin adını yazın] mevcut bağlamına daha uygun olan ilgili modele göre uyarlanmasını sağlayacaklardır.
- d) Taraflar, yeterli kaynakları ve zamanı ayırarak (işbu Protokolün aşağıdaki 8. bölümünde önerildiği üzere) işbu mekanizmanın tüm düzeylerinde aktif olarak katılım sağlamayı tam olarak taahhüt ederler.
- d) Taraflar, işbu Protokol'ün 7. bölümünde belirtildiği üzere, çok kurumlu yaklaşımın temel ilkelerini doğru bir şekilde anladıklarından ve uyguladıklarından emin olacaklardır. Taraflar, tarafların tümü arasında tesis edilen etkili iş birliği vasıtasıyla, mağdurların haklarının uygulanan tüm önlemlerin merkezinde olmasını sağlamalıdır.
- e) Taraflar, İstanbul Sözleşmesi'nin aşağıdaki hususlarla ilgili temel ilkelerini ortak planlarına, stratejilerine, eylemlerine vb. yansıtmak için gerekli önlemleri alacaklardır: (i) *Önleme* - kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddetin temel nedenlerini (değişen tutumlar, toplumsal cinsiyet rolleri ve kalıp yargılar) ele alan kalıcı önlemler; ; (ii) *Koruma* - mağdurlar ve çocukları için uzman destek hizmetlerinin oluşturulması; (iii) *Şiddet uygulayana yönelik kovuşturma* - mağdur şikâyetini geri çekse bile ceza soruşturmasının ve yasal işlemlerin devam etmesini sağlamak; ve (iv) *Entegre/Eş güdümlü politikalar* - kadına yönelik her türlü şiddeti önlemek ve bunlarla mücadele etmek için etkili, koordineli ve kapsamlı politikaların benimsenmesini teşvik etmek.

6. KARŞILIKLI TAAHHÜTLER

İşbu Protokolün tarafları, aşağıdaki karşılıklı taahhütleri tam olarak değerlendirmeyi ve yerine getirmeyi kabul eder:

- a) Bu Protokol uyarınca alınan önlemler¹⁷:
 - ▶ kadınlara karşı şiddetin ve ev içi şiddetin cinsiyetlendirilmiş bir anlayışına¹⁸ dayalı olacak ve mağdurların insan haklarına ve emniyetine odaklanacak;
 - ▶ mağdurlar, şiddet uygulayan kişiler, çocuklar ve bunların daha geniş toplumsal ortamı arasındaki ilişkileri göz önüne alan entegre bir yaklaşıma dayalı olacak;
 - ▶ ikincil mağduriyetten kaçınılmasını amaçlayacak;
 - ▶ çocuk mağdurlar da dâhil olmak üzere savunmasız kişilerin spesifik ihtiyaçlarına dönük olacak ve bu imkânların mağdurlara sağlanmasını temin edecek;

¹⁷ İstanbul Sözleşmesi'nin 18. Maddesine bakın.

¹⁸ "Cinsiyetlendirilmiş anlayış" ifadesi, kadına yönelik şiddetin "toplumsal cinsiyet açısından tarafsız" olarak değil, toplumumuzda kadın ve erkek arasındaki toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve güç dengesizliği ile ilgili bir sorun olarak ele alınması gerektiği gerçeğine atıfta bulunmaktadır. Bu nedenle, toplumsal cinsiyet eşitliğinin teşvik edilmesi ve kadınlar üzerindeki gücün ve kontrolün sona erdirilmesi (çok kurumlu iş birliği mekanizmasına üye olacaklar da dâhil olmak, ancak bunlarla sınırlı olmamak üzere) genel ve uzman destek hizmetlerinin temel hedefleri olmalıdır. Daha fazla ayrıntı için, Eylül 2015'te R. Logar ve B. Marvanova Vargova tarafından yayımlanan "Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadelede Etkili Çok Kurumlu İş Birliği Eğiticilerin Eğitimi Kılavuzu"na bakabilirsiniz.

- mağdurun şikâyetinde bulunarak dava açmasına veya şiddet uygulayan kişiler aleyhine ifade vermesine bağlı olmayacaktır.
- b) Mekanizmanın üyeleri olarak sürece katılım sağlayan taraflar, bu mekanizmayı iki düzeyde kuracak ve işbu Protokolün 8. bölümünde açıklandığı üzere acil ve uzun vadeli müdahaleyi ele alacaklardır.
- c) Taraflar, mekanizmanın, acil durumların (kriz) yanı sıra herhangi bir üyeye ihbar edilen veya herhangi bir üyenin tespit ettiği diğer tüm vakaların müdahale düzeylerinin her birinden sorumlu ilgili organlarını harekete geçireceklerdir.
- d) Taraflar, hazırlık aşamasında ihtiyaç duyulan veya kendileri tarafından belirlendiği şekilde, iletişim ve bilgi alışverişi için gerekli prosedürlerin hazırlanması, vaka yönetimi için ek taslak kılavuzlar ve prosedürler hazırlanması vb., kurulan çok kurumlu iş birliği mekanizmasının daha iyi işlemlerini sağlayacaklardır.
- e) Taraflar, kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddet mağdurlarının ihtiyaçlarına 7/24 yanıt vermeyi taahhüt ederler.
- f) Taraflar (işbu Protokolün 9. bölümünde açıklandığı üzere) çok kurumlu koordinasyon mekanizmasının işlevlerini daha iyi anlamak ve doğru bir şekilde uygulamak için ortak eğitim faaliyetlerine katılmayı taahhüt ederler.
- g) Taraflar, kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddet vakalarına ilişkin gerekli veri ve istatistiklerin toplanması ve bunların yerleşik ilkeler doğrultusunda (İstanbul Sözleşmesi'nin 11. maddesi ışığında, gizliliğe saygı göstererek ve istatistikler, kişisel bilgiler ve veri toplamaya ilgili ulusal mevzuata uyarak) paylaşılması faaliyetlerine ciddi bir şekilde katılım sağlamayı taahhüt ederler. Kişisel bilgiler çok kurumlu organlarda paylaşılırken, mağdurların veri koruma hakkına saygı gösterilmesi gereklidir.
- h) Taraflar, kurulan mekanizmayı, mevzuattaki değişikliklere bağlı olarak ve ayrıca, ülkedeki gelişmelerin (yani Yerelleştirme Sürecinin) bir sonucu olarak yeni yapılar kurulmasını veya mevcut yapılarda iyileştirmeler yapılmasını dikkate alarak gözden geçirmeyi ve güncellemeyi taahhüt ederler. Modelin esnekliği¹⁹ de önemlidir ve _____'in [5/a'da belirtilenle aynı olacak şekilde, yerin adını yazın] somut ihtiyaçlarını ve bağlamını yansıtmalıdır.

7. ÇOK KURUMLU İŞ BİRLİĞİNİN TEMEL İLKELERİ

İşbu Protokolün tarafları, bu Protokolü imzalayarak, çok kurumlu iş birliği mekanizmasının temel ilkelerine tam olarak riayet etmeyi ve bu ilkeleri uygulamayı taahhüt ederler. Bir topluluk ne kadar büyük veya küçük olursa olsun veya topluluğun ihtiyaçları ne kadar çeşitli olursa olsun, bunu işleyen bir mekanizma hâline getirmek için geliştirilmesi ve kapsama dâhil edilmesi gereken bazı gerekli bileşenler vardır. Mevcut çok kurumlu iş birliği mekanizması, esneklik ve bireyselliğin yanı sıra, aşağıdaki temel bileşenlere dayanmaktadır:

- a) **Mağdur merkezli yaklaşım.** Kadına yönelik şiddetle ve ev içi şiddetle mücadeleye yönelik çok kurumlu iş birliği mekanizmasında yer alan tüm hizmet sağlayıcılar, mağdurun haklarına, ihtiyaçlarına ve isteklerine öncelik vermelidir. Mağdur merkezlilik ilkesini göz önünde bulundurarak, onaylanan olası gelişmiş hukuki uygulamaların yanlış yorumlanmasına izin vermemeliyiz – şiddete karşı sıfır tolerans ilkesine riayet edilmelidir.
- b) **Mağdurların Güvenliği.** Mağdurun güvenliği, her şeyden önce gelmektedir. Müdahalenin tasarımı ve uygulanması güvenliği dikkate almalı ve alınan tüm kararlarda, belirlenen tüm protokollerde ve yapılan tüm müdahalelerde, şu anki ve gelecekteki güvenlik konusuna yer vermelidir.
- c) **Ulaşılabilirlik.** Kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddet vakalarının farklı şekilleri ve meydana gelme sıklığı nedeniyle, mekanizma her zaman ulaşılabilir olmalıdır. Özellikle, Çok Disiplinli Teknik Ekibin (ÇDTE) temel acil müdahaleyle ilgilenen üyeleri [polis ve diğer kolluk kuvvetleri, sağlık hizmetleri, sosyal hizmetler ve ÇDTE

¹⁹ Esneklik, doğru anlaşılmalıdır. Birincil müdahale alanları kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddet olması hâlinde mevcut kurumlar ve STK'ler, bu mekanizmanın parçası hâline gelebilirler.

koordinatörü (müteakip adımları koordine etmek için yerel makamlarca atanan sosyal çalışmacı)] günün her saati ulaşılabilir olmalıdır.

- d) **Gizlilik.** Bir topluluk ne kadar büyük veya küçük olursa olsun mağdurların mahremiyetine ve gizliliğine saygı gösterilmelidir. Gizlilik yalnızca (işbu Protokolün bir parçası olan) mekanizma üyeleriyle sınırlı olmayıp, herhangi bir topluluk hizmetinden destek talep eden mağdurlara yönelik tüm mevcut hizmetler ve müdahaleler kapsamında dikkate alınmalıdır.
- e) **Şiddet uygulayan kişinin sorumlu tutulması.** Şiddet uygulayan kişiler, eylemlerinden sorumlu tutulmalıdırlar. Şiddet uygulayan kişiyi sorumlu tutma sürecinde dikkate alınacak en önemli konulardan biri, yapılan ilk müdahale ve bu müdahalenin ne kadar ciddi gerçekleştirildiğidir. Mekanizmanın net bir biçimde kanunu ve şiddet görmeden yaşama hakkını destekleyecek şekilde müdahale etmesi çok önemlidir. Ayrıca, şiddetin hiçbir koşulda haklı gösterilmemesini sağlamalıdır.
- f) **Koordinasyon ve ortaklık.** Koordinasyon, başarılı bir mekanizmanın anahtarıdır. Çok kurumlu iş birliği mekanizması, ilgili kurumlar/ kuruluşlar arasında iyi bir iş birliği ve koordinasyon tesis edilmesi anlamına gelir.
- g) **Entegre hizmetler.** Müdahale ve yönlendirme prosedürlerinin yanı sıra koruma önlemleri, bütünlük bir çalışma metodolojisine dayalı, çok disiplinli bir yaklaşım gerektirir.
- h) **Katılımcı yönetim.** Çok kurumlu iş birliği ve yönlendirmeye ilişkin kurallar, stratejiler ve (planlama ve uygulamanın yanı sıra izleme ve değerlendirme düzenlemeleri de dâhil olmak üzere) eylem planları katılımcı bir şekilde geliştirilmeli ve (varsa) yararlanıcılardan alınan görüşleri içermelidir.
- i) **Hesap verebilirlik ve sahiplenme.** Personelin üzerinde anlaşmaya varılan programları/ kuralları uygulaması, bunlara saygı göstermesi ve çalışmalarında bu yol gösterici ilkelere uyması için, tüm müdahalelerin/ kuruluşların hesap verebilir olması (ve hesap verebilirlik önlemleri sağlaması) gereklidir. Ekibin liderliği ve faaliyetlerin başlatılması bakımından, mekanizma yerel yönetim (belediye/ ilçe) tarafından sahiplenilmelidir. Yerel belediye ve diğer ekip üyeleri, başarıya ulaşmak için gerekli temel bileşenleri gözetirken, mekanizmayı kendi çevrelerine ve topluluklarına göre nasıl uyarlayacaklarını belirlemelidir.
- j) **Standartlaştırılmış Protokoller.** Etkili bir mekanizma kurmanın önemli bir parçası, kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddet vakalarına müdahale için standartlaştırılmış protokollerin geliştirilmesi, uygulanması ve bunlara uyulmasıdır. Bu protokoller, mekanizma kapsamında yapılması gereken ilk çalışmalardan biridir ve açık ve iş birlikçi bir şekilde ele alınmalıdır.
- k) **Stratejik planlama.** Bu konuyu ele alan politikalar; belirli hedefleri ve faaliyetleri olan kurumlar arası ortak stratejilere dönüştürülmelidir.
- l) **Sürdürülebilirlik.** Mekanizmanın kurulması sonrasında, üyeler, meydana gelecek değişikliklere (siyasi değişiklikler de dâhil) , personel değişimine ve personelin motivasyonunu kaybetmesine rağmen tüm şartların uygulandığından ve sürdürüldüğünden emin olmalıdır. Mekanizma kurum temsilcilerinden oluşmakta olup, her bir kurumun rollerini ve sorumluluklarını, ekibin kendi protokollerini ve prosedürlerini ve üyelerin periyodik olarak gerçekleştirdiği toplantıların, vaka incelemelerinin ve diğer görevlerin formatını açıkça tanımlayacak şekilde yapılandırılmalıdır. Farklı mekanizma üyelerini temsil etmek üzere atanan kişilerin sorumluluklarından biri, kurumlarındaki diğer kişilerin mekanizma ve misyonu hakkında bilgilendirildiğinden emin olarak, böylece kurumsal destek ve sürdürülebilirlik sağlamaktır.

8. ÇOK KURUMLU İŞ BİRLİĞİNİN SEVİYELERİ

Taraflar, çok kurumlu iş birliği mekanizmalarını, karar almak ve uzman düzeyinde müdahale faaliyetleri gerçekleştirmek üzere düzenlemeyi kabul eder:

- a) Öncü Komite, mekanizmanın karar verme organıdır. Öncü Komite, bu Protokolü imzalamayı kabul eden ve imzalayan her bir tarafın üst düzey temsilcilerinden oluşacaktır. Öncü Komite karar verme yetkisine sahiptir, her ____ [Öncü Komite toplantılarının hangi zaman aralıklarıyla yapılacağını belirtin; Öncü Komite üyelerinin her üç ayda bir toplanması önerilir] ayda bir düzenli olarak toplanır ve kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddet olgusuna ilişkin duruma ve son gelişmelere göre gerekli kararları alır. Öncü Komite ortak eylemleri (koordineli planlar, stratejiler, kaynaklar vb.) onaylar, mekanizmanın verimliliğinin düzenli olarak değerlendirilmesine özel önem verir ve önemli sorunları üst düzeyde (gerekirse merkezi hükümet düzeyinde) ele alır.
- b) Çok Disiplinli Teknik Ekip (ÇDTE), mekanizmanın uzman organıdır. ÇDTE, bu Protokolün imzalanması yoluyla mekanizmanın üyesi olmayı kabul eden her bir tarafın uzman temsilcilerinden oluşur. ÇDTE, temel acil müdahale seviyesinde (ilk müdahale seviyesi) en az bir polis hizmet biriminden, bir sağlık hizmetleri personelinden, bir sosyal hizmet personelinden ve Yerel Topluluktan ÇDTE Koordinatörü olarak atanan bir sosyal çalışmacıdan oluşur. Topluluğun büyüklüğüne ve bölgesel organizasyona bağlı olarak, ÇDTE'nin ikinci düzey müdahale üyeleri arasında bir ücretsiz adli yardım uzmanı, bir okul psikoloğu, Aile, Çocuk ve Gençlik Sosyal Bakım Hizmetleri Merkezinden bir uzman, savcı ve yerel/bölgesel düzeyde faaliyet gösteren uzman bir STK'dan gelen bir temsilci bulunabilir [bu Protokolün tüm tarafları, kendi bölgelerinde sahip oldukları hizmetlerin düzeyini dikkate alarak, atanan ÇDTE üyelerinin kim olduğunu açıkça belirtmelidir. Böyle bir durumda, (birleştirilmiş topluluklar gibi) temel düzeyler ve (il, rayon, oblast gibi) diğer düzeyler arasında ayırım yapmadan, bunların tamamını belirtebilirler. ÇDTE somut vakaları nasıl ele alacağı konusunda bilgi sahibidir ve mağdurların korunması, şiddet uygulayan kişiye yönelik kovuşturma yürütülmesi ve ortak önleyici tedbirlerin uygulanması için harekete geçme yetkisine sahiptir. Kriz/ acil durum ele alındıktan ve (işbu Protokolün 7. bölümünde açıkça belirtilen, mekanizmanın diğer çalışma ilkeleriyle birlikte) mağdurların güvenliği sağlandıktan sonra, temel acil müdahalede görev alan ÇDTE üyeleri, söz konusu vakaları, destekler ve kaynaklar (istihdam, eğitim, barınma, diğer destekleyici sosyal hizmetler vb.) aracılığıyla, mağdurların uzun vadeli ihtiyaçlarının karşılanmasından sorumlu diğer ÇDTE üyelerine sunarlar. Tüm ÇDTE üyeleri ayda bir kez düzenli olarak toplanır [toplantıların sıklığını size uygun olan şekilde değiştirin]. Bununla birlikte, ilk müdahale düzeyinden sorumlu ÇDTE üyeleri, vaka yönetimi doğrultusunda özel gündemle de toplanır.

Her iki organın da kendi içinde ve birbirleriyle verimli bir şekilde koordine edilmesi gerekir.

Öncü Komite üyelerinin koordinasyonu _____ [bu Protokolün koordinasyon kurumu başkanının unvanını yazın; yani _____ ili Belediye Başkanı veya _____ Valisi] tarafından başlatılacaktır.

Öncü Komite, mekanizmanın izlenmesi ve desteklenmesi süreci konusunda bilgi sahibi olacak ve bu sürece katılım sağlayacak, kendisine sunulan sorunların yetkisini aştığı durumlarda, bunları hükümet temsilcileri (ör. Vali) aracılığıyla ele almaya çalışacaktır. Belediye Başkanı veya Vali, ilgili konularda doğru bilgi alışverişini ve müdahalenin etkinliğini sağlamak için Merkezi Hükümet ile irtibat görevlileri olarak hareket edeceklerdir.

Somut vaka yönetiminin (özel gündemli toplantılar) ele alınması söz konusu olduğunda, temel acil müdahaleden sorumlu ÇDTE üyelerinin koordinasyonu, ÇDTE koordinatörüne (koordinasyon kurumu tarafından atanan uzman, yani Yerel Topluluk tarafından atanan sosyal çalışmacı) bildirimde bulunan polis tarafından başlatılabilir. ÇDTE koordinatörü (8/b'de açıklandığı gibi) düzenli toplantılarda tüm ÇDTE üyelerinin çalışmalarının yeterli şekilde koordine edilmesini sağlar. Toplantı tutanaklarının tutulmasından ve ÇDTE toplantılarından çıkan gerekli bilgilerin/ tavsiyelerin tüm ÇDTE üyeleri arasında dağıtılmasından/ paylaşılmasından da sorumlu olacaktır. ÇDTE koordinatörü Muhtara/ Belediye Başkanına rapor vermeli ve ÇDTE'nin çalışmasıyla ilgili tüm konuları ve endişeleri bildirmelidir. Muhtar/ Belediye Başkanı, ÇDTE'nin görüşlerini politika oluşturma düzeyinde (yani Öncü Komite toplantılarında) temsil edecektir.

9. EYLEM ALANLARI

Taraflar, aşağıdaki eylem alanlarında çok kurumlu iş birliği mekanizmasını etkili bir şekilde uygulamak için, birbirleriyle dinamik bir şekilde etkileşim kurmayı kabul eder:

- 1) **Önleme: bilgiye erişim, eğitim, öğretim ve bilinçlendirme.** Taraflar, kadına yönelik şiddetin ve ev içi şiddetin temel nedenlerini ele almak için uygun önlemleri almayı kabul eder. Tutumları değiştirmeyi ve toplumsal cinsiyet rollerinin ve kalıp yargıların üstesinden gelmeyi amaçlayan ek faaliyetler de bu mekanizmanın önleyici işlevinin birer parçası olacaktır. Bu işlevi destekleyen belirli eylemler aşağıdakileri içerir, ancak bunlarla sınırlı değildir:
 - a) **Bilgilendirici ve eğitici çalışma** - Basın ile iş birliği yaparak, farklı bilgilendirici materyaller/ kitapçıklar vb. üreterek gerçekleştirilir. Bilgilendirme ve eğitim çalışmaları, yalnızca (potansiyel) mağdurlara koruma imkânları ve sunulan farklı hizmetler (tıbbi, psikolojik, hukuki) hakkında gerekli bilgileri sağlamakla kalmaz, aynı zamanda kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddet mağdurlarının toplum tarafından kınanmaktan ve suçlanmaktan korkmaması için, şiddet mağdurlarının “damgalanmalarına son verilmesini” (kişinin ayıplanmasını önlemeyi) amaçlayan eğitim faaliyetlerine de odaklanır.
 - b) **Profesyoneller için kapasite geliştirme** - Olgunun ortaya çıkmasının nasıl önleneceği ve kamusal farkındalığın nasıl artırılacağı konusunda farklı profesyonellerle eğitim faaliyetleri gerçekleştirilmesi, büyük önem taşımaktadır. Mağdurun kimlik tespiti ile ilgili olarak gerçekleştirilen düzenli özel eğitim faaliyetleri de, önleyici çalışmanın bir parçasıdır. Risk altındaki kişilerin erken aşamada tespit edilmesi, şiddetin meydana gelmiş olduğu ve hatta birkaç kez tekrarlandığı vakalara kıyasla, müdahale edilmesini kolaylaştırır. Kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddetle mücadele konusundaki mevcut yasal çerçevenin yanı sıra ulusal ve uluslararası standartlara ilişkin eğitim ve bilgilendirme yapılması da önleme aşamasında çok önemli ve destekleyici mahiyettedir.
 - c) **Düzenli farkındalık artırma faaliyetleri/ kampanyaları** - Çeşitli aktörlerin katılımıyla gerçekleştirilir. Koordineli farkındalık artırma faaliyetleri son derece önemlidir ve takvimin koordine edilmesinin yanı sıra, bu amaç doğrultusunda tüm mekanizma üyelerince sağlanacak somut kaynakların ve desteğin koordine edilmesini ve paylaşılmasını da içermelidir. Taraflar bu konuda özel eylem planları geliştirmeyi kabul ederler [taraflar, eylem planlarını nasıl finanse edeceklerini değerlendirmeli, bu eylem planlarının yararlı birer araç hâline gelmesi ve kolayca uygulamaya konulabilmesi amacıyla bütçe sağlanması için lobi faaliyetleri yürütmelidir]. STK'ler, önleyici faaliyetlerin yürütülmesi sürecine dâhil edilecektir.
- 2) **Koruma, risk değerlendirmesi ve yönetimi ile müdahaleler.** Taraflar, koruma hizmetleri sağlayan mevcut hizmet birimlerini/ yapıları iyileştirmek için uygun önlemleri almayı ve ayrıca mağdurlar ve çocukları için uzman destek hizmetleri oluşturmayı kabul eder. Burada atılacak belirli adımlar arasında aşağıdakiler de yer almakta olup, ancak bunlarla sınırlı değildir:
 - a) **Mağdurlar ve sorumlulukları altındaki aile üyeleri için koruyucu işlevi olan mevcut hizmet birimlerinin ve hizmet sağlayıcıların bir haritasının çıkarılması** - Durumun bu şekilde haritasının çıkarılması kapsamında, hizmet sağlayıcıların işlevleri de tanımlanabilir ve genel hizmetlerin ve uzman destek hizmetlerinin var olup olmadığı tespit edilebilir²⁰.
 - b) **Risk değerlendirmesi ve yönetimi** - Taraflar, bir polis memuru, bir doktor ve bir sosyal çalışmacıdan (veya bir psikologdan) oluşan bir gezici ekibin, belirli bir mağdurun ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerin karşılaştığı güvenlik risklerini etkin bir şekilde ele almakla görevlendirildiğini kabul ederler. *Gereken şekilde yeterli hizmetin sağlanması* – Bir risk değerlendirmesi temelinde, mağdurla ilgili olarak ve mağdurun ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla (mağdur merkezli bir yaklaşım takip edilerek) özel önlemler alınır.

²⁰ Genel hizmetler ile uzman destek hizmetleri arasındaki ayrım, İstanbul Sözleşmesi (madde 20 ve 22) hükümlerine dayanmaktadır; bu maddelere göre, genel destek hizmetleri, kamu makamları tarafından sunulan, uzun vadeli yardım sağlayan ve yalnızca mağdurların yararına değil, genel olarak kamuya hizmet eden, sosyal hizmetler, sağlık hizmetleri ve istihdam hizmetleri gibi yardımları ifade eder. Buna karşın, uzman destek hizmetleri, kadınlara yönelik şiddetin veya ev içi şiddetin belirli biçimlerinden mağdur olan kişilerin (genellikle acil) ihtiyaçlarına göre özel olarak tasarlanmış destek ve yardım sağlama konusunda uzmanlaşmıştır ve kamunun geneline açık değildir. Bunlar resmî makamlar tarafından yürütülen veya finanse edilen hizmetler olabilirken, uzman hizmetlerinin büyük çoğunluğu STK'ler tarafından sunulmaktadır.

nacaktır. Koruma, vaka sonuçlandırılmış olarak kabul edilene kadar atılması gerekli tüm adımları içermelidir [Bu Protokolün Tarafları, uluslararası standartlar ve bu alandaki en iyi uygulamalar ışığında destek ve rehberlik sağlayan ek belgeler (ör. "başarıyla sonuçlandırılmış bir vaka" için tanımlar ve yönergelerle dair bir belge) geliştirebilirler]. Haritalama çalışması (adım 9/2/a) yoluyla belirlenen ihtiyaçlar (veya boşluklar), mağdurlar için gerekli uzman destek hizmetlerini tesis etmek amacıyla somut eylemlere dönüştürülmelidir.

c) **Standart Çalışma Prosedürlerinin (SÇP) Geliştirilmesi** - Vakaları etkin bir şekilde yönetmek ve mağdurlara gerekli korumayı sağlamak için açık SÇP'lere ihtiyaç vardır. SÇP'ler özellikle polis, sağlık kurumları ve sosyal hizmetler tarafından gerçekleştirilecek müdahaleler için geliştirilecektir. Bu, (i) acil durumlarda/kriz durumlarında ve (ii) kadına yönelik şiddet veya ev içi şiddet ihbarı yapıldığında veya potansiyel bir şiddet vakası tespit edildiğinde mekanizmanın nasıl hareket edeceğine dair net ve standartlaştırılmış prosedürlere gerek olmadığı anlamına gelmez²¹.

d) **Vaka sayısı, vaka yönetimi vb. hakkında güncellenmiş istatistiksel bilgiler** - Veri ve istatistiklerin toplanması ve durumun düzenli analizlerinin yapılması, mekanizmanın etkililiğini iyileştirmenin yanı sıra genel olarak bu olguyla başa çıkmada başarılı olmak için son derece önemli bir adımdır. Ulusal düzeyde veri toplama konusuyla ilgili düzenlemeler yapılmasına çok ihtiyaç duyulsa da, bu Protokolün tarafları, çok disiplinli bir şekilde yönetilen istatistikler ve vakalarla ilgili verilerin düzenli kayıtlarını tutmayı kabul eder. Uluslararası standartlar ve koordineli eylem ilkeleri ışığında (işbu Protokolün 6. ve 7. bölümlerinde belirtildiği üzere) konunun ele alınmasında izlenebilecek yöntem, bu Protokolün taraflarınca daha sonraki bir aşamada hazırlanacak olan ve ek rehberlik sağlayan özel bir belgede açıklanacaktır.

e) **Kapasite geliştirme faaliyetleri** - Mağdurlara koruma sağlayan farklı kurumlarda (özellikle genel ve uzman destek hizmetleri) çalışan profesyoneller, özellikle çalışma alanlarına ilişkin standartlarla ve etkili tedavi ve koruma sağlama yollarıyla ilgili olduğu için, düzenli eğitime (iş başı eğitimleri) tabi tutulacaktır.

3) Şiddet uygulayan kişilerin kovuşturulması ve bu kişilere yönelik programlar. Taraflar, mağdur şikâyetini geri çekse bile ceza soruşturmasının ve yasal işlemlerin devam etmesini sağlamak için gerekli önlemleri almayı kabul ederler. Şiddet uygulayan kişiye yönelik kovuşturma ve yaptırımlar, "şiddete karşı sıfır tolerans" ilkesi çerçevesinde (tadil edilme aşamasında olan) ulusal mevzuat ve bu alandaki mevcut uluslararası hükümler uyarınca gerçekleştirilmelidir. Bu işlevin yerine getirilmesiyle ilgili olarak bu mekanizma tarafından atılabilecek adımlardan bazıları şunlardır:

a) **Şiddet uygulayan kişilerin tespiti** - Şiddet uygulayan bir kişinin tespitine yönelik (yasal değişikliklerin onaylanmasından sonra gelecekte gözden geçirilmesi gerekebilecek) bazı prosedürler bulunmasına rağmen, mekanizmanın tüm üyeleri, polis tarafından kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddet eylemlerinin potansiyel faillerini tespit üzere yapılan çalışmalara destek verecektir. Tıbbi ve sosyal hizmet personeli (yani aile hekimi veya sosyal çalışmacı), özellikle aile içerisinde yaptıkları çalışmalar göz önünde bulundurularak, bu konuda çok önemli bir rol oynayacaktır.

b) **Şiddet uygulayan kişilerin kovuşturulması ve hüküm giymesi** - Şiddet uygulayan kişilere yönelik kovuşturma işlemleri, kapsamlı eğitim almış donanımlı savcılar tarafından usulüne uygun şekilde gerçekleştirilir ve kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddet vakaları etkili, orantılı ve caydırıcı yaptırımlarla cezalandırılır. Gelişmiş ulusal hukuki çerçeve, bu alandaki uluslararası ilkeler ve yukarıda bahsedilen temel standartlar, hukuki atıf çerçevesini oluşturur.

c) **Şiddet uygulayan kişilerin özel programlar yoluyla rehabilite edilmesi** - Şiddet uygulayan kişiler cezasını çekerken, şiddet uygulayanlara özel programlar kapsamında tedavi görme hakkına sahiptir. Şiddet uygulayan kişilerle çalışmak, hukuki yaptırımlara **alternatif olarak değil**, şiddet uygulayan kişilerin şiddet içeren davranışlarını değiştirmelerine yardımcı olmak, tekrar suç işlemelerini önlemek ve ayrıca mağdurları korumak amacıyla hukuki yaptırımların tamamlayıcısı olarak gerçekleştirilen faaliyetlerdir. Bu Protokolün tarafları, şiddet uygulayan kişiler için uzman tedavi sağlayabilecek mevcut programların/merkezlerin bir haritasını çıkarmak için gerekli adımları atacaktırlar. Şiddet uygulayan kişilere yönelik

21 Bu tür kılavuzlar/ prosedürler, yürürlüğe girdikten sonra bu protokolü imzalayacak taraflarca geliştirilebilir.

uzman programlarının bir haritası çıkarıldıktan sonra, bu programlar, etkinlikleri açısından değerlendirilecektir [işleyişinin değerlendirilmesini organize etmek için sorumlu olan makamca, sırasıyla Bakanlığı (lütfen bu tür programların etkinliğinin değerlendirilmesini organize etmekten sorumlu bakanlık veya kurumun adını belirtin)] ve değerlendirme sonuçlarına bağlı olarak, mekanizmanın koordinatörü, mekanizma ile bu programlar arasındaki iş birliğini teşvik edecektir. Bu tür programlar bulunmuyorsa, koordinasyon kurumu, tespit edilen ihtiyaçları merkezi hükûmete bildirecek ve tedavi programlarını oluşturmak ve desteklemek için merkezi hükûmetle iş birliği yapacaktır.

- 4) Koordinasyon.** Kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddet konusunun daha iyi ele alınmasını amaçlayan etkili koordinasyon, bu mekanizmanın temel işlevlerinden biridir. Taraflar, mekanizma tarafından bir koordinasyon kurumu (yani yerel topluluk) belirlenmesine rağmen, tüm üyelerinin aralarındaki etkili koordinasyona destek vereceğini kabul ederler. İşbu Protokolün 8. bölümünde açıklanan koordinasyon, Taraflarca, ait oldukları organlara (sırasıyla Öncü Komite veya Çok Disiplinli Teknik Ekip) bağlı olarak, üyeler arasında etkili bir koordinasyon sağlamanın somut bir yolu olarak tanımlanmaktadır. Düzenli bilgi paylaşımı sonrasında, ortak çalışmanın net bir şekilde izlenmesi ve değerlendirilmesine yönelik prosedürler gerçekleştirilecektir [Tanımlanan iş birliği sisteminde nasıl iyileştirmeler yapılabileceğine ilişkin diğer konular, bu Protokolün imzalanmasından sonra hazırlanarak belirli bir belgede geliştirilebilir. Üyeler, bu kurallarda/ kılavuzlarda, bu Protokolün ilgili bölümlerini ve ayrıca iş birliği ve koordinasyon alanındaki uluslararası ve ulusal standartları temel almalıdır].

10. GÖREV VE SORUMLULUKLAR

[Ukrayna'da kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddet alanında hâlihazırda yasal bir reform yapılması tartışıldığı için, bu bölümde çok fazla ayrıntıya girmek mümkün değildir. Ancak, bunun Protokolün önemli bir bölümünü oluşturduğunu vurgulamak son derece önemlidir. Aşağıda bu bölümün bir örneği sunulmuştur].

Rollerin ve sorumlulukların net bir şekilde paylaşılması, başarılı bir iş birliği mekanizması oluşturmak ve kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddet vakalarını etkili bir şekilde ele almak için bir ön koşuldur.

- a) Taraflar, işbu Protokolün önceki bölümlerinde sunulan ortak görev ve sorumluluklara ek olarak, bu mekanizmanın bir parçasını oluşturan her bir üyenin rollerini ve sorumluluklarını net bir şekilde tanımlamayı kabul etmişlerdir.
- b) Her üyenin rolleri ve sorumlulukları, bu Protokolün 2. bölümünde açıklanan hukuki çerçeveye ve özellikle iyileştirmeler yapılmış yeni _____ [Yeni Ev İçi Şiddet Kanunu'nun onaylanmasından sonra kanunun sayısını, tarihini ve tam adını yazın] yasasına ve ayrıca Ceza Kanunu'ndaki yeni değişikliklere dayanmaktadır.
- c) Her üyenin rol ve sorumluluklarının netlik ve ayrıntı düzeyi, aynı zamanda üyeler tarafından mekanizmanın farklı işlevlerine sağlanan katılım düzeyine de bağlıdır.
- d) Taraflar, her üyenin belirli rollerini ve sorumluluklarını aşağıdaki şekilde tanımayı kabul eder:
 - i. **Polis** – Kadına yönelik şiddet çağrılarına ve ev içi şiddet vakalarına zamanında müdahale etme görev ve sorumluluğuna sahiptir. Polis, belirtilen adrese müdahale ettikten ve şiddetin daha fazla artmasını önledikten sonra, mağdurların ve bakmakla yükümlü oldukları kişilerin acil ihtiyaçlarını karşılamamanın yanı sıra şiddet uygulayan kişinin cezalandırılması için işlem başlatma görev ve sorumluluğuna sahiptir. Mağdurların tıbbi desteğe ihtiyacı varsa, polis yine bu mekanizmanın bir parçası olan ilgili sağlık birimini arayacaktır. Herhangi bir tıbbi ihtiyaç veya acil durum yoksa, polis, mağdurların ek ihtiyaçlarıyla ilgilenmesi ve vaka yönetimine devam etmesi için ÇDTE koordinatörünü (veya bu mekanizmanın bir parçası olan ilgili sosyal hizmet birimini) arayacaktır. Yerel Polis, temel acil müdahale düzeyi (acil ihtiyaçlar) ve ikincil müdahale düzeyi (uzun vadeli ihtiyaçlar) için mekanizmanın diğer aktörleri ile koordine olmak üzere, ÇDTE koordinatörü olarak atanan sosyal çalışmacıyı derhâl bilgilendirmelidir. ÇDTE koordinatörü herhangi bir nedenle atanmamışsa veya olayın meydana geldiği anda müsait değilse, Yerel Polis, aynı zamanda Öncü Komite Koordinatörü olan Muhtar/ Belediye Başkanını doğrudan bilgilendirebilir. Bu

durumda, diğer ÇDTE üyelerinin işbu Protokolün 8. bölümünde açıklanan yönergeleri izleyerek harekete geçmelerini sağlama sorumluluğu, Muhtara/ Belediye Başkanına aittir. Diğer ÇDTE üyeleri mağdurların ihtiyaçlarını karşılarken, yerel polis, şiddet uygulayan kişiyle ilgili işlemlere devam edecek ve ilgili mevzuatta açıklandığı gibi sorumlu aktörlerle koordinasyon içerisinde olacaktır.

- ii. **Sağlık**– Bir mağduru ziyaret ederken veya polis tarafından bilgilendirildikten sonra, sağlık personeli, (ilk temas noktası iseler), mağdurun tıbbi ihtiyaçlarını derhâl karşılayacaklardır. Sağlık personeli, mağdurun sağlığı için önemli görüldüğünde, mağduru bir veya iki gece hastanede müşahede altında tutacaktır. Bu esnada, gerekli ek adımları (barınma merkezine ve ücretsiz adli yardım sağlayan merkeze erişim vb.) atacak olan sosyal hizmetleri ve yönlendirme mekanizmasının diğer üyelerini bilgilendireceklerdir.
- iii. **Sosyal hizmetler** – Bir mağduru karşılarken (ilk temas noktası iseler) veya mekanizmanın diğer üyeleri tarafından bilgilendirildikten sonra, sosyal hizmetler tarafından bir risk değerlendirmesi yapılacak ve buna göre özel önlemler alınacaktır. Gerektiğinde, (uzman personel aracılığıyla) mağdurlara psikolojik ve duygusal destek sağlanabilir. ÇDTE'nin çalışmalarını koordine etmek için atanan sosyal hizmet uzmanı da kendisine düşen görevi yerine getirmekten sorumlu olacaktır.
- iv. **Yerel meclis** – Koordinasyon rolünü yerine getirmekten, bilgiyi etkin bir şekilde paylaşmaktan ve mekanizma ile üst düzeylerdeki (il,bölge) diğer yapılar arasında olumlu bir irtibat kurmaktan sorumlu olacaktır. Yerel meclis ayrıca, bu mekanizmanın daha etkili bir şekilde çalışmasını sağlamak için gerekli desteği (mali ve insani kaynakları) temin etmek üzere lobi faaliyetleri yürütecektir.
- v. **Savcılık hizmetleri ve yargı** – Savcılar ve hâkimler, ulusal hukuki çerçevede belirtilen görev ve yükümlülüklerini yerine getirerek, polis tarafından sevk edilen davalarla ilgileneceklerdir.
- vi. **STK'ler** – Uzmanlık düzeylerine bağlı olarak, STK'ler bilgilendirme ve farkındalık artırma, veri toplama ve analizler, vaka yönlendirme, eğitim ve kapasite geliştirme faaliyetleri vb. ile ilgili özel hizmetler veya destek sağlayarak, mekanizmanın çalışmalarına destek vereceklerdir.

11. İRTİBAT KİŞİLERİ

- a) Tarafların her biri, (sözlü veya yazılı) tüm iletişimlerin elektronik ve/veya resmî olarak kendisine gönderileceği bir irtibat kişisi atamalıdır. Bu kişinin tam adı ve soyadı, kurumdaki pozisyonu ve iletişim bilgileri, işbu Protokolün imzalanmasından sonra en geç 5 (beş) iş günü içinde, koordinasyon kurumu olan _____ [koordinasyon kurumunun tam adını (yani xxx Belediyesi) yazın] tasarrufunda olmalıdır.
- b) Taraflar, kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddet vakaları ile ilgili gerekli bilgileri, koordinasyon kurumu olan _____ [11/a'da belirtildiği üzere koordinasyon kurumunun adını yazın] ile, çok yönlü koordinasyon sağlayacak şekilde paylaşmalıdır. Bu bilgi her ay [topluluğunuz için daha uygun olacağını düşündüğünüz şekilde sıklığı değiştirin] ve en geç bir sonraki ayın 5. gününe kadar, koordinasyon kurumunda ÇDTE koordinatörü görevini yapacak _____'ye [ÇDTE koordinatörü görevini yapmak üzere atanan personelin tam unvanını (yani, xxx Belediyesi Sosyal Hizmet Görevlisi) yazın] gönderilmelidir. Bilgiler, resmî bir yazıyla, _____ [koordinasyon kurumunun doğru posta adresini yazın] adresine ve ayrıca elektronik olarak _____ [atanan ÇDTE koordinatörünün resmî e-posta adresini yazın] adresine resmî olarak gönderilmelidir.
- c) Her iki tarafın (üye kurum) irtibat kişileri, gerekli bilgileri kurumları/ kuruluşları bünyesinde paylaşmaktan ve ÇDTE koordinatörü tarafından hazırlanacak toplantı tutanaklarının taslağını ve katılımcı listelerini onaylamaktan sorumlu olacaktır.²²

²² Mekanizmanın her bir üyesinin temsilcileri de, topluluklarının özelliklerini ve mevcut kaynakları dikkate alarak uygun görecekları herhangi bir taslak kılavuzun veya taslak aracın hazırlanmasına katılım sağlayacaklardır. Bunların yanı sıra mekanizmanın üyeleri arasında paylaşılan bilgilerle ilgili diğer tüm ek belgeler, bu mekanizmanın üyeleri tarafından onaylanmalı ve kullanılmalıdır.

12. SON HÜKÜMLER

- a) Taraflar, bu Protokolde belirtilen yükümlülüklerini ve koşulları karşılıklı olarak yerine getirmekten sorumludur.
- b) Bu Protokol, tüm taraflarca imzalandığı gün yürürlüğe girer ve 12 ay boyunca yürürlükte kalır [12 ay yerine topluluk bağlamınıza daha uygun olduğunu düşündüğünüz süreyi yazabilirsiniz];
- c) Bu Protokol, taraflarının ihtiyaçlarına ve Ukrayna'nın hukuki ve siyasi çerçevesindeki olası değişikliklere dayalı olarak revize edilebilir ve iyileştirilebilir;
- d) Taraflar arasında ortaya çıkan uyuşmazlıklar, müzakere yoluyla dostane bir şekilde çözülecektir. Bu mümkün değilse, konuyu _____'ya [taraflar/ bu mekanizmanın üyeleri arasındaki uyuşmazlıkların çözülmesi için görevlendirilebileceğini düşündüğünüz ilgili kurumun adını (yani _____ Mahkemesi) yazın] taşıyabilirler;
- e) Bu Protokol, Ukraynaca dilinde, taraflardan her birine bir nüsha verilmek üzere _____ [imzalayacak üyelerin/ tarafların sayısına göre nüshaların sayısını yazın] nüsha olarak hazırlanmıştır.

13. İMZALAR

[Mekanizmanın bir parçası olan kurumun/ kuruluşun adını ve bu Protokolü imzalayacak sorumlu kişinin (her bir tarafın üst düzey temsilcisinin) adını listeleyin. Kurumların sırasına topluluğun kendisi karar verebilir, ancak koordinasyon kurumu ile başlanması önerilir.]

Stratejik planlama döngüsü: Etkili bir koordinasyon mekanizması oluşturmak için atılacak adımlar

Topluluk içerisinde kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddete karşı mevcut müdahalelerin değerlendirilmesi

- Mağdurların başvurduğu ana muhatapların tespit edilmesi, müdahalede bulunma ve iş birliği yapma düzeylerinin/ kapasitelerinin değerlendirilmesi, eğilimlerin izlenmesi ve iyileştirme yapılması gereken alanlarla ilgili ayrıntıların belirlenmesi.
- ▶ Mevcut hizmetlerin ve kaynakların haritasının çıkarılması
 - Bunun kapsamlı bir araştırma çalışması şeklinde yapılması mecburi değildir; temel hizmet sağlayıcılarının, bunlara ait iletişim bilgilerinin ve hâlihazırda sağladıkları hizmetlerin belirtilmesi yeterlidir.
- ▶ Kilit ortakların belirlenmesi
 - Acil müdahale ekibinde, uzun vadeli müdahale ekibinde ve politika düzeyindeki ekipte görev alması gereken tüm kişilerin adlarının ve iletişim bilgilerinin toplanması. Mümkün olan en kapsamlı müdahaleyi oluşturmak için, çok çeşitli kaynakların tespit edilmesi.
- ▶ Hizmetlerdeki/ kaynaklardaki boşlukların tespit edilmesi
 - Topluluk içindeki mevcut hizmet sağlayıcıları inceleyerek ve onlarla iletişime geçerek, mağdurlara sunulan hizmetlerdeki boşlukların tespit edilmesi. Mağdurlara yardım edilirken bu boşluklarla tekrar tekrar karşılaşılacağı için, bu, stratejik planlama sürecinde atılması gereken önemli bir adımdır. Bu boşluklar ÇDTE'nin aylık toplantılarında ayrıntılı olarak incelenmeli ve tartışılmalı, kısa vadeli ve uzun vadeli ve politika düzeyindeki sorunları ele almak amacıyla Öncü Komite toplantılarında daha kapsamlı olarak ele alınmalıdır.
- ▶ Ayrıntılı protokollerle yerel bir müdahale planı geliştirilmesi
 - ÇDTE üyeleri, mağdurla ilk temas anından tüm kilit aktörlerin somut bir şekilde katılım göstermesine kadarki süreçte geçerli olması gereken müdahale planını adım adım ele almalı ve bu plan üzerinde anlaşmaya varmalıdır. Bu amaçla, belirli bir bölgenin özelliklerini ve farklılıklarını yansıtan özel kılavuzlar veya standart çalışma prosedürleri geliştirilebilir. Uzun vadeli vaka yönetimi ve yardım sistemi de bu belgede ele alınmalıdır. Hazırlanan plan veya araçlar kesinlikle ulusal mevzuata ve uluslararası standartlara dayalı olmalı ve Protokolde öngörülen ilkeleri de dikkate almalıdır. ÇDTE'nin tüm üyeleri, önerilen müdahale planını anlamalı ve desteklemeli ve plan, ayrıca Öncü Komite tarafından da onaylanmalıdır.
- ▶ Müdahale için rehber ilkelerin tespit edilmesi
 - Mekanizmanın her üyesi, kendi özel müdahale protokollerini belirlemeli ve koordinasyon Komitesi, mekanizma için standart bir müdahale oluşturmak üzere bu protokollerin entegrasyonunu sağlamalıdır. Her üye, bu protokollerin birbirine uygun ve karşılıklı hedeflerle uygulanmasını kabul ve taahhüt etmelidir.
- ▶ Eğitim ihtiyaçlarının tespit edilmesi ve ele alınması
 - Tüm müdahale ekipleri, topluluktaki hizmet sağlayıcılar ve politika yapıcılar tarafından ev içi şiddetin derinlemesine bir şekilde anlaşılmasını sağlamak için, tüm ÇDTE üyelerinin ihtiyaç duyduğu ek kapasite geliştirme faaliyetlerini belirlemek üzere net ve birleşik araçlar geliştirilmeli ve bunlar temelinde, kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddet konuları/ dinamikleri, çok disiplinli bir teknik ekip olarak mağdurlara yönelik müdahaleyi gerçekleştirmek üzere en iyi uygulamalar, ÇDTE'nin bir parçası olan her üyenin rolleri ve sorumlulukları ve yasanın amacı ve gerek gördükleri ile ilgili tüm üyeler için tek tip eğitim müfredatı geliştirilmelidir.
- ▶ Gizlilik ilkesine saygı göstererek gayriresmî iletişim sisteminin iyileştirilmesi
 - Mekanizmanın üyeleri, düzenli olarak gerçekleştirilecek resmî toplantıların yanı sıra, mağdurlara daha iyi yardımcı olmak ve mağdurların ihtiyaçlarını karşılamak için nispeten gayriresmî nitelikte olan, özel

amaçlı bir iş birliği kurmalı ve iletişim içerisinde olmalıdır. Bu bağlamda, her bir müdahale ekibinin rol ve sorumlulukları varlığını korumalı, gizlilik ilkesine saygı gösterilmeli ve mağdurun güvenliğinin sağlanması en önemli konu olarak değerlendirilmeye devam edilmelidir.

- ▶ Katılımcılar arasında uyumsuzluk çözümü için bir sistem belirlenmesi
 - Mekanizmanın üyeleri arasında anlaşmazlık meydana gelmesi kaçınılmazdır ve beklenmektedir. Mekanizmanın her üyesi, iyi tanımlanmış ve önemli bir görevi üstlenmeyi taahhüt eder. Bu roller genellikle ekip içindeki diğer görevlerle çatışabilir. Anlaşmazlıkların tam olarak ele alınmasını sağlamak için, çözüme kavuşturulmaları konusu ilk stratejik planlama aşamasında tartışılmalı ve planlanmalıdır. Uyuşmazlıklar, endişeler ve anlaşmazlıklarla ilgili etik kurallara uyulmazsa, mekanizma, hızlı bir şekilde güvensizliğin söz konusu olduğu, diğer üyelere karşı saygı gösterilmediği ve üyelerin birlikte çalışmaya isteksiz olduğu bir ortama dönüşebilir. Akabinde ekip odak noktasını kaybetmiş olacak ve kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddet konularını ele alma becerisini kaybedecektir. Anlaşmazlıkların ele alınması için belirli bir stratejinin geliştirilmesi ve üyelerin bu stratejiyi uygulamayı taahhüt etmesi, etkili bir ekibin önemli bileşenleridir.
- ▶ Mekanizmanın her bir üyesinin rollerini ve sorumluluklarını belirten iş tanımları hazırlanması
 - Mekanizmanın her bir üyesinin sadece kendisine özgü olan rollerini ve sorumluluklarını belirlemek son derece önemlidir. Her üye, kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddet alanındaki rolünü ve mesleki yükümlülüklerini net bir şekilde kavramış olmalıdır. Tanımlanmış bu rollerin her birine eşit derecede saygı gösterilmeli ve bu roller, müdahalenin geliştirilmesinde ve uygulanmasında dikkate alınmalıdır.
- ▶ Koordinasyon mekanizmasının etkinliğinin değerlendirilmesi
 - Koordinasyon ekibi, müdahale protokolleri ve müdahale stratejileri oluştururken, mekanizmanın gelecekteki başarısını ve kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddete yönelik genel müdahaleleri izleme ve değerlendirme ihtiyacına dikkat etmelidir. Müdahalenin etkinliğini ve gelecekteki kaynak ihtiyaçlarının nasıl tespit edileceğini belirlemek için bir yapı oluşturmaya dikkat edilmelidir.
- ▶ Uzun vadeli politika düzeyinde kaynak geliştirilmesi
 - Mekanizmanın üyeleri, kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddet konularına yönelik kapsamlı bir ulusal müdahale sağlamak için, kaynak geliştirme, mali destek, yasal yetkiler ve politika düzeyindeki kararların diğer türlerine sürekli olarak odaklanmalıdır.
- ▶ Kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddet alanına müdahale ederken uygulanacak temel standartların üzerinde düşünülmesi ve mutabakat sağlanması
 - Mekanizmanın ele alması gereken ilk ve en önemli konulardan biri, etkili bir müdahalenin esasını oluşturan temel standartların ve etik kurallarının belirlenmesidir. Mekanizmanın üyeleri, diğer alanların yanı sıra, şiddet uygulayan kişinin hesap verebilirliğini, mağdurun güçlendirilmesini ve güvenliğini sağlamak için ortak bir tutum benimsemelidir.
- ▶ Toplantıların sıklığının (ayda bir, üç ayda bir, özel gündemli) belirlenmesi
 - Mekanizma geliştikçe, düzenli toplantıların organize edilmesi özel bir önem taşıyacaktır. Üyeler, zaman bakımından müsaitlik durumları ve kendilerinden beklenen çaba konusunda net olmalıdır. Ek olarak, koordinasyon mekanizmasının toplantılarına öncelik verilmeli ve tüm üyelerin katılımı zaruri görülmelidir.
- ▶ Mağdurlara yardımcı olmak üzere birlikte çalışmak için stratejiler geliştirilmesi
 - Mağdurlara yardım edilmesi kapsamındaki roller, sorumluluklar ve protokollerin yanı sıra, ekibin etkinliğini artıracak müdahale stratejileri (örneğin mağdurlara kadın polis memurlarınca yardım edilmesini sağlamak, mağdurların önce kadın avukatlarla konuşmasını sağlamak vb.) geliştirilmesine ihtiyaç vardır.
- ▶ Koordinasyon mekanizmasının önceliklerinin belirlenmesi
 - Sınırlamaların bilinmesi, çabaların yoğunlaştırılması ve önceliklerin net bir şekilde tanımlanması için mekanizmanın misyonunu ve odak noktasını açıkça belirtmek önemlidir.

- ▶ Etik iletişim için ortak standartların tanımlanması
 - Bu, tüm çalışma grupları için önemli ve yararlı bir bileşenidir. İletişim doğrudan, dürüst ve sorumlu bir şekilde yapılmalıdır. Sorunları dolaylı olarak tartışmak veya konuları karara bağlamadan bırakmak, ekibin işlevsiz ve etkisiz olmasına yol açar.
- ▶ Oylama ve oy birliği bağlamında net bir strateji belirlenmesi
 - Mekanizmanın kurulması aşamasında, kritik kararların nasıl alınacağı tartışılmalıdır. Mekanizmaların üyeleri, gayriresmî ve resmî kararları alma sürecini belirlemeli ve bu süreçleri uygulamak için bir yapı oluşturmalıdır.
- ▶ Bir Mutabakat Zaptı oluşturulması
 - Hizmet sunumunun net ve istikrarlı olmasını sağlamak için bir Mutabakat Zaptı gereklidir. Her katılımcı kuruluş, mekanizma içerisinde kendisine özgü rolü ve katkısı belirlemelidir. İlk aşamada her bir kuruluşun rollerini ve sorumluluklarını özetleyen sözleşmeler hazırlanmalı ve imzalanmalıdır. Sözleşmeler, bu sözleşmelere uyulmasını sağlama yetkisine sahip kişiler tarafından imzalanmalıdır.

Mevcut yapıların ele alınması

Ukrayna'daki bazı topluluklarda hâlihazırda koordine bir ekip bulunmaktadır. Bu ekipler genellikle birden fazla sorunu ele aldıklarından, yalnızca kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddete odaklanarak, stratejik planlama sürecini tamamlamalıdır. Ayrıca, kurulmuş olan bu gruplar, aşağıdaki hususları dikkate almalıdır:

- ▶ Kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddetle ilgili kilit aktörlerin çalışmalarına dâhil edilmesi
 - Mevcut grupların çoğu, çocuk haklarına veya diğer sosyal konulara öncelikli olarak odaklanır ve toplulukta bulunan, konuyla en alakalı temsilcileri müdahale ekibine dâhil etmez. Polisin, mahkeme personelinin, sosyal hizmet temsilcilerinin ve yetişkin mağdurların yer aldığı ev içi şiddetle mücadelede uzman olan diğer kişilerin mevcut ekibe dâhil edilmesini sağlamak son derece önemlidir.
- ▶ Ev içi şiddet mağduru yetişkin kadınlara yardım eden kişilerin de protokole Taraf olan kişiler arasına dâhil edilmesinin sağlanması
 - Mekanizmada liderlik ve üyelik yapacak kişilerin/ kurumların faaliyetleri, kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddet mağdurlarının ihtiyaçlarına özgü olmalıdır. Belirlenen ekip diğer alanlarda da müdahale faaliyetleri yürütüyorsa (ev içi şiddet mağduru çocukların ihtiyaçlarından çok daha farklı olan) ev içi şiddet mağduru kadınların özel ihtiyaçlarının karşılandığı gösterilmelidir.
- ▶ Mağdur merkezli bir yaklaşım benimsenmesi
 - İlgili makamlar, özellikle ev içi şiddet mağduru kadınlara odaklanarak, kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddet konularını ele almaya zaman ayırmalıdır.
- ▶ Üyelerin koordinasyon mekanizması çalışmalarına katkıda bulunmaya olan ilgisinin yeniden canlandırılması
 - Üyeler, kadınların maruz kaldığı ev içi şiddetle ilgili güçlüklerle ve sorunlarla mücadele etmeye ve kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddet vakalarına yönelik müdahalelerin tartışılması ve kabul edilmesi sürecine katkıda bulunmaya teşvik edilmelidir.
- ▶ Toplantı yapısının değiştirilmesi
 - Koordinasyon mekanizmasının üyeleri, toplantı gündeminde kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddet vakalarını tartışmak için belirli bir zaman ayrılmasını sağlamalıdır. Vaka yönetimi ve kaynak boşluklarını tartışmak için de yeterli zaman ayrılmalıdır.

Ev içi şiddet ve kadına yönelik şiddet vakalarında kurumlar arası iş birliğine ilişkin iyi uygulama örneklerinin gözden geçirilmesi

Kadına yönelik şiddete ve ev içi şiddete koordineli müdahale edilmesi bağlamında tek bir model bulunmamaktadır. Aksine, yerel ve bölgesel bağlama, şiddetin türüne ve mevcut insani ve mali kaynaklara göre girişimler farklılık göstermektedir.

ABD’de koordineli topluluk müdahalesi olarak bilinen çok kurumlu girişimler 1980’lerin başında gelişirken, Avrupa’daki modeller yaklaşık 15-20 yıl sonra gelişmeye başlamıştır. “Çok kurumlu çalışma” ifadesi, bu alandaki en uzun süreli geleneğe sahip Avrupa ülkesi olan Birleşik Krallık’ta geliştirilmiştir. Birleşik Krallık, Almanya, Avusturya ve diğerleri gibi, kadın hizmetleri alanında uzun bir geçmişe sahip ülkelerin bu alanda ön sıralarda yer alması şaşırtıcı değildir. ABD’de olduğu gibi, şiddete karşı başlatılan kadın hareketi, kadınlara ve çocuklara yönelik şiddeti önlemek ve sona erdirmek amacıyla Devlet kurumlarının konuya bağlılıklarının ve hesap verebilirliklerinin sağlanması için lobi faaliyetleri yürüten ana unsur olmuştur.

Nitekim, etkili bir koordineli müdahale sisteminin ana ilkeleri, ABD’deki deneyimden elde edilebilir. Ev içi şiddete karşı koordineli bir topluluk müdahalesi olan “**Duluth modeli**” ilk kez Minnesota Eyaletinde uygulanmıştır ve o zamandan bu yana, ABD ve Avrupa da dâhil, tüm dünyada kabul edilmektedir.

Ev içi şiddete özgü olsa da, bu topluluk müdahalesi modeli, farklı şiddet biçimlerine müdahale için dinamik bir koordinasyon örneği görevi görebilir. Bu model, şiddet uygulayan kişinin hesap verebilirliğini sağlarken mağdurun ve çocuklarının menfaatlerini en iyi şekilde gözetmeyi hedeflemektedir. Yerel düzeyde paydaşlar arasında esnek anlaşmaların tesis edilmesine dayalıdır ve burada STK’ler temel bir role sahiptir. Duluth modeli, kadınlara ve kız çocuklarına yönelik şiddeti ele alan en iyi politika olarak, 2014 yılında Dünya Gelecek Konseyi tarafından “Altın ödül” ile ödüllendirilmiştir.

Avrupa’da çok kurumlu iş birliği için başka modeller de geliştirilmiştir. Konuyla en ilgili olanlar aşağıda verilmiştir.

1. Resmî anlaşmalar yoluyla çok kurumlu iş birliğinin geliştirilmesi

İspanya

İspanyol modeli, kanun tarafından öngörülen koordineli bir müdahaleyi temsil etmektedir. Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddete Karşı Entegre Koruma Tedbirlerine ilişkin 28 Aralık tarihli ve 1/2004 sayılı Organik Kanun, kanunun tamamında koordineli ve kurumlar arası bir yaklaşımı yansıtmaktadır.

Kanuna göre, kamu makamları, toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin önlenmesine, bu konuda kovuşturma yapılmasına ve şiddet mağdurlarına bakım sağlanmasına yönelik girişimlerin organize bir şekilde yaygınlaştırılmasını sağlamak üzere iş birliği planları hazırlayacaktır. Bu koordineli müdahale modeli, sağlık hizmetlerini, yargı mercilerini, ulusal kolluk kuvvetlerini ve güvenlik kurumlarını, sosyal hizmet departmanlarını ve eşitlik kuruluşlarını içerir.

Farklı makamlar arasındaki protokoller, sürece katılan çeşitli makamlar ve hizmet birimleri tarafından küresel ve entegre bir müdahale sağlanması için bir araç olarak belirtilmektedir. Bu hükme dayalı olarak, kadına yönelik şiddeti sona erdirmekle görevli yerel makamlar tarafından protokoller kabul edilmiştir.

Personelin uzmanlaşması ve entegre faaliyetlerin gerçekleştirilmesi yoluyla, hizmetlerin etkin bir şekilde organize edilmesi sağlanacaktır. Bu tür hizmet birimleri birbirleriyle koordinasyon içerisinde ve ilgili coğrafi bölgede bulunan kolluk kuvvetleri, kadına yönelik şiddet konusunda uzmanlaşmış hâkimler, sağlık hizmetleri ve mağdurlara hukuki danışmanlık sağlamaktan sorumlu kurumlar ile iş birliği içerisinde hareket edecektir.

Çok kurumlu iş birliği, bilgi paylaşımının faydaları konusunda ikna olmuş bireylere bağlı olmamalıdır; kılavuzlar, protokoller ve eylem planları gibi resmî anlaşmalar gerektirmektedir.

Birleşik Krallık

Birleşik Krallık'taki Zorla Evlilik Birimi, zorla evlilik sorunuyla mücadele eden resmî dairelere ve uzmanlara bilgi, rehberlik ve tavsiyeler sunmaktadır. Zorla evlendirmeye dair Ulusal Eylem Planının yayımlanmasından bu yana bu alanda politika ve uygulamalar geliştirilmiştir.

2005 yılında ulusal bir istişare gerçekleştirilmiş ve sonuç olarak, bu konuyu ele almak üzere bir ceza mevzuatı hazırlanmamasına, ancak medeni hukuk yolları geliştirilmesine ve (kolluk kuvvetleri, sağlık hizmetleri ve eğitim uzmanları gibi) ön saflardaki uzmanlara proaktif olarak müdahalede bulunmaları için eğitim verilmesine karar verilmiştir. 2007'de kabul edilen Zorla Evlilik (Sivil Koruma) Kanunu, mağdurlara yönelik koruma kararları ve medeni hukuk çözüm yolları öngörmektedir. Zorla Evlilik Birimi, daha sonra uzmanlar için çok kurumlu rehberlik ve e-öğrenme kaynakları yayımlamıştır.

Birleşik Krallık

Polis Ev İçi Şiddet Birimleri 1990'ların başında yürürlüğe konulmuş ve ev içi şiddete maruz kalan kişilere yardım etmek için özel olarak eğitilmiş personel ("Ev İçi Şiddet İrtibat Görevlileri") ile ulusal düzeyde güçlendirilmiştir. Bu Birimlerin adı "Topluluk Güvenlik Birimleri" olarak değiştirilmiştir. Polis memurları, ev içi şiddeti önlemek için diğer yasal kuruluşlarla ve sivil toplum kuruluşlarıyla (yerel Ev İçi Şiddet Forumları, Bağımsız Ev İçi Şiddet Danışmanları, Kraliyet Savcılık Hizmetleri, Bağımsız Cinsel Şiddet Danışmanları vb.) yakın şekilde çalışmak üzere görevlendirilmişlerdir. Örneğin, Londra Büyükşehir Polis Teşkilatının mağdur destek kuruluşlarından, savunuculuk hizmetlerinden ve diğer ortaklardan temsilcileri içeren bir Ev İçi Şiddet Çalışma Grubu bulunmaktadır.

2009 yılında, Emniyet Müdürleri Derneği, ev içi şiddetten kaynaklanan potansiyel tehlikeyi tespit etmek ve değerlendirmek üzere Ev İçi İstismar, Israrlı Takip, Taciz ve Namus Temelli Şiddet Riskini Tespit, Değerlendirme ve Yönetim Modelini (DASH) akredite etmiş ve benimsemiştir.

Hollanda

2013 yılında Hollanda Parlamentosu, kişinin partnerine bağımlı olduğu ilişkilerde uygulanan şiddete yönelik devlet çapında başlatılan yaklaşımın bir parçası olarak, zorla evlendirme, namusla ilgili şiddet ve evlilikte terk edilemeyle mücadeleyi amaçlayan ulusal bir Eylem Planını kabul etmiştir.

Bu eylem Planının amacı, farkındalık artırıcı önlemler ve uzmanlara yönelik eğitimler yoluyla (yapılmak üzere olan) zorla evliliklerin zamanında tespit edilmesi ve önlenmesidir.

Bu eylem Planı çerçevesinde belediyeler; kolluk kuvvetleri, savcılar, sosyal çalışmacılar, sağlık hizmetleri personeli, eğitim kurumları, ev içi şiddet mağdurlarına destek veren kurumlar ve kadın sığınma evleri gibi farklı aktörlerle iş birliği içinde, katılımcı bir yönetim yaklaşımı benimsemektedir. Hedef gruplar, (özellikle gençlere odaklanılarak) zorla evliliklerin (potansiyel) mağdurları, bu kişilerin aileleri ve zorla evliliklerde fail durumunda olan kişilerdir.

Ulusal Eylem Planı kapsamında birkaç proje başlatılmıştır. Bunlar arasında ulusal bir iş birliği mekanizması oluşturulmuştur. Hükümet, sağlık hizmetleri personeli, polis ve zorla evlilik ve terk edilemeyle ilgili kovuşturma işlemlerini yürüten savcılar arasında bir iş birliği protokolü geliştirmiştir. Ayrıca, uzmanların zorla evlilik konusundaki bilgi ve uzmanlıklarının artırılması amacıyla, Birleşik Krallık Zorla Evlilik Birimine benzer bir ulusal koordinasyon mekanizması oluşturulacaktır.

Çok kurumlu olarak düzenlenen vaka konferansları, mağdurların özel durumlarda (örneğin yüksek riskli zamanlarda) ihtiyaç duydukları daha yoğun destek için ek araçlardır.

2. Vaka konferansları aracılığıyla çok kurumlu iş birliğinin geliştirilmesi

Birleşik Krallık

Çok Kurumlu Risk Değerlendirme Konferansları (MARAC), yüksek riskli vakaları tartışmak ve her biri için koordineli eylem planları oluşturmak üzere ev içi istismar alanında faaliyet gösteren kamusal ve özel kurumları/ kuruluşları (örneğin, polis, okullar, mağdur destek kuruluşları, sağlık hizmetleri, sosyal hizmetler, denetimli serbestlik, cezaevi hizmetleri) bir araya getiren toplantılardır.

Bunlar, ikincil mağduriyeti ve ölümlerle sonuçlanabilecek şiddeti önleme nihai amacıyla, polisin başkanlık ettiği aylık toplantılardır.

MARAC'ların pilot çalışmaları 2003 yılında Cardiff'te gerçekleştirilmiş ve değerlendirme çalışmaları, bu toplantıların; mağdurların ve çocuklarının güvenliğinde önemli gelişmeler sağladığını ve mesleki uygulama standartlarının daha iyi hâle getirilmesini teşvik ettiğini göstermektedir.

İngiltere ve Galler'de *Kadınlara ve Kız Çocuklarına Yönelik Şiddete Son Verme Çağrısı* stratejisinin bir parçası olarak, kısmen devlet tarafından finanse edilen yaklaşık 260 MARAC bulunmaktadır. Kamuya 1,4 milyon sterlin (1,7 milyon avro) civarında bir maliyetle, her yıl yaklaşık 56.500 vakayı işleme almaktadırlar. MARAC'ların tekrarlanan suistimalleri %60 oranında azalttığı ve son derece uygun maliyetli olduğu, kamu harcamalarında her avroya karşılık altı avro tasarruf sağladığı görülmüştür.

Etkili bir MARAC için on ilke belirlenmiştir:

- 1 Kimlik Tespiti – Tüm kurumlar ve hizmet birimleri, bir ev içi istismar ifşa edildikten sonra güvenli zaman dilimleri içerisinde bir risk değerlendirmesini tamamlayarak ve/veya uzman bir kuruma sevk gerçekleştirerek, yüksek riskli mağdurları tespit eder.
- 2 MARAC'a yönlendirme – MARAC yönlendirme kriterlerini karşılayan tüm yüksek riskli mağdurlar, güvenli zaman dilimleri içerisinde, bir dizi kurum tarafından MARAC'a sevk edilir.
- 3 Çok kurumlu katılım – İlgili tüm kurumlar, MARAC'da uygun ve tutarlı bir şekilde temsil edilmektedir.
- 4 Mağdurlar için bağımsız temsil ve destek – Tüm yüksek riskli mağdurlar, MARAC süreci boyunca güvenliğe öncelik veren Bağımsız Ev İçi Şiddet Danışmanı (IDVA) veya başka bir bağımsız temsilci tarafından sürekli olarak desteklenmekte ve temsil edilmektedir.
- 5 Araştırma ve bilgi paylaşımı – MARAC temsilcileri, riski tespit etmek ve güvenlik planlamaları için bilgi sağlamak amacıyla vakaları araştırarak ilgili ve orantılı bilgileri paylaşır. Güvenlik ve gizliliğin her zaman korunmasını sağlamak için prosedürler takip edilir.
- 6 Eylem planlama – Tespit edilen riskleri ele alan eylem planları geliştirilir.
- 7 Vakaların sayısı ve kapasite – MARAC, MARAC eşliğini karşılayan tüm yüksek riskli mağdurların yerel MARAC birimlerinden destek alabilmelerini sağlayacak sevk sayısına ve kapasitesine sahiptir.
- 8 Eşitlik – MARAC herkes için eşit bir sonuç sağlamayı taahhüt eder.
- 9 Operasyonel destek – Tutarlı koordinasyon ve yönetim, MARAC'ın etkin bir şekilde işlev göstermesini destekler.
- 10 Yönetişim – Etkili yönetişim ile, MARAC'ın performansı, sürdürülebilirliği ve hesap verebilirliği denetlenir.²³

Bağımsız mağdur savunuculuk faaliyetlerinin, koordineli müdahale sistemi ile kesişen rolleri olabilir. Mağdurun durumunu değerlendirmesine ve haklarıyla ilgili bilgi edinmesine yardımcı olmak üzere psikolojik ve yasal danışmanlık sağlarlar. Ayrıca polise veya mahkemeye kadar mağdura eşlik ederek pratik destek sağlarlar ve vaka konferanslarına katılırlar. Faaliyetleri, mağdurların güvenliğini ve sisteme güvenmesini sağlamak için son derece önemli olabilir.

²³ <http://eige.europa.eu/gender-based-violence/good-practices/united-kingdom/effective-co-ordination-between-local-agencies-cuts-repeat-domestic-violence-60>

3. Bağımsız mağdur savunuculuğu faaliyetleri yoluyla çok kurumlu iş birliğinin geliştirilmesi

Birleşik Krallık

Bağımsız Ev İçi Şiddet Danışmanları (IDVA'lar), ev içi şiddet mağdurlarına uzman desteği sağlamak üzere İçişleri Bakanlığı ve sivil toplum sektörü tarafından finanse edilmektedir.

Rolleri şu şekilde tanımlanmaktadır: — *Mağdurun birincil temas noktası olarak hizmet veren IDVA'lar, normalde, risk düzeyini değerlendirmek, uygun seçenekleri tartışmak ve güvenlik planları geliştirmek üzere krizin meydana geldiği andan itibaren müşterileriyle birlikte çalışır. Mağdurları ve çocuklarını korumaya yönelik pratik adımlar da dâhil olmak üzere acil güvenliği ve ayrıca, uzun vadeli çözümleri ele alan planların uygulanmasında proaktif rol oynarlar.* Ev içi şiddet mağdurlarına destek sağlanmasında uzmanların (IDVA'lar) görevlendirilmesi önerisi, ilk olarak *Ev İçi Şiddet: Ulusal Rapor* (2005) kapsamında yapılmıştır ve bu raporu takip eden yıllarda, bir dereceye kadar mevcut savunuculuk hizmetlerine dayalı olan bu hizmette, hızlı bir büyüme görülmüştür. IDVA'lar, bu rollerine onları hazırlanmak üzere Ev İçi İstismara Karşı Koordineli Eylem (CAADA) tarafından sağlanan akredite bir eğitime tabi tutulurlar. Bu girişimle ilgili olarak gerçekleştirilen ilk dikkate değer çok bölgeli değerlendirme, bunun risk yönetiminde ve mağdurların güvenliğini sağlamada gerçek bir ilerleme sağlayan, çok ümit verici bir gelişme olduğunu göstermektedir.

Birleşik Krallık

Bağımsız Cinsel Şiddet Danışmanları (ISVA), ceza adaleti süreci aracılığıyla cinsel istismar mağdurlarına bağımsız destek sağlar ve yine İçişleri Bakanlığı tarafından finanse edilir. 2006 yılında kurulan bu hizmet birimi, hem ceza adaleti hizmetinden faydalanan mağdurlara hem de bir noktadan sonra bu hizmeti almayı bırakan kişilere pratik, tedavi edici nitelikte olmayan destek sağlamak üzere cinsel şiddet mağdurlarıyla birlikte çalışmaktadır. ISVA'lar, mağdurların şiddet korkusu olmadan yaşamalarına ve yaşadıkları istismar ve şiddet sonrasında ihtiyaç duydukları hizmetlere erişmelerine yardımcı olur. Danışmanlar, Cinsel Saldırı Yönlendirme Merkezlerinde veya gönüllü kuruluşlarda bulunur. ISVA'lar, Bağımsız Ev İçi Şiddet Danışmanlarının edindikleri deneyimler üzerine inşa edilmiştir.

4. Tek noktadan hizmet veren birimler aracılığıyla çok kurumlu iş birliğinin geliştirilmesi

İsveç

Karin Projesi, Malmö'de polis ve sosyal hizmetler arasındaki iş birliğini güçlendirmeyi amaçlayan bir pilot projedir. Cezai soruşturmaları yürüten iki dedektif ve iki sosyal çalışmacı aynı binada bulunmakta ve yakın iş birliği içinde çalışmaktadır. Böylece, şiddete tanık olan çocuklar da dâhil olmak üzere mağdurların her ikisiyle de temaslarının sürdürülmesi daha kolay olmaktadır.

“Tek noktadan hizmet veren birim” ifadesi, kolluk kuvvetlerinin şubeleri de dâhil olmak üzere, ev içi şiddetle mücadele eden farklı kurumların temsilcilerinin aynı binada veya birbirine çok yakın konumlandırıldığı uygulamaya atıfta bulunmaktadır. Bu uygulama, hizmetlerden memnuniyet düzeyinde önemli ölçüde artış görülmesini ve bazı durumlarda, mağdurların şikâyetinde bulunmaya ve davayı takip etmeye daha istekli olmasını sağlamıştır.

Ek olarak, hem polis hem de sosyal çalışmacılar, diğer kuruluşlar ve kamu makamları ile sürekli iletişim hâlinindedir.

Ceza soruşturmalarını yürüten dedektifler, bir şikâyet aldıklarında, sosyal çalışmacılara derhâl bilgi vermektedirler. Sosyal çalışmacılar, destek ihtiyacını değerlendirmek ve uygun korumanın sağlanmasına yardımcı olmak için, kadınlarla 24 saat içinde iletişime geçmektedir.

Proje, özel bir fiziksel ortam aracılığıyla uygulanmaktadır. Mobilyalar, kumaşlar ve renk seçimlerine özellikle dikkat edilmektedir. Bu ortamın amacı, kadınları, polis tarafından yürütülen soruşturmaya katılmaları için motive etmek ümidiyle, güvenlik, rahatlık ve refah duygusu yaratmaktır.

Proje sayesinde, kadın mağdurlar, polisi kibar, hoş ve yardımsever olarak tanımlamaktadır. Soruşturmalarda ilgili faydalı bilgiler aldıklarını da ifade etmişlerdir.

Birleşik Krallık

Cinsel Saldırı Sevk Merkezleri (SARC'ler), profesyonel olarak eğitim almış personel tarafından, cinsel saldırı mağdurlarına, birbirleriyle entegre tıbbi yardım, hukuki tavsiye ve danışmanlık hizmeti sunulabilecek güvenli yerlerdir. Yine çok kurumlu bir yaklaşım olan SARC'ler, hem mağdurlara hem de suçları soruşturanlara yardımcı olan çeşitli hukuki ve tıbbi kurumları ve birimleri bir noktada bir araya getirmektedir. Şu anda İngiltere ve Galler'de 40'tan fazla cinsel saldırı yönlendirme merkezi bulunmakta olup, ek dokuz merkez geliştirme aşamasındadır. Sevk merkezlerinden birçoğu hastanelerde bulunmaktadır. Mağdurlar için, bu tür merkezler, istismarla başa çıkmanın stresini azaltmaya yardımcı olur. Hükümet, bu hizmetin yerel tedarikçilerle ortaklaşa finanse edilmesine ve geliştirilmesine devam etmeye niyetli olduğunun sinyalini vermiştir.

Danimarka

Danimarka'da, **Tecavüz mağdurları merkezleri** (CRV), tecavüz ve cinsel saldırı mağdurlarını tedavi etmek üzere önde gelen çok disiplinli kamu modellerinden biri olarak kabul edilmektedir. Danimarka modelinde, şehirdeki tek bir merkezi konumda ücretsiz tıbbi tedavi, adli muayene, polis hizmetleri, psikolojik danışmanlık ve oldukça yapılandırılmış bir takip prosedürü sağlanmaktadır. CRV, haftanın 7 günü, günde 24 saat açık olup, bu savunmasız gruptaki kişilerin karşılanması ve onlara yardım edilmesi için güvenli ve profesyonel bir ortam sunarken, aynı zamanda ikincil mağduriyet riskini azaltmaya çalışmaktadır. CRV, bu olgunun daha iyi anlaşılmasını, önleme programları geliştirilmesini ve uygulanmasını amaçlayan önemli araştırma ve eğitim faaliyetlerini yürütmek üzere Üniversiteler gibi eğitim kurumlarıyla yakın iş birliği içinde çalışır.

5. Çok kurumlu iş birliği ve sağlık hizmetleri personeli

Almanya

Cinsel şiddetin etkisinin azaltılması hukuk sistemine olduğu kadar sağlık sistemine de bağlıdır. Bu nedenle, hastanelerin ve pratisyen hekimlerin, hastalarının cinsel şiddet mağduru olup olmadığını nasıl tespit edeceklerini bilmeleri önemlidir. Bundan dolayı, Alman STK'leri ve üniversite enstitülerinin kurmuş olduğu bir ortaklık, şiddet mağdurlarını tedavi etmek için bir standart geliştirilmesine ve pilot uygulama yapılmasına karar vermiştir.

Acil servislerde ev içi şiddet mağdurlarını tespit etmek için doktorlar tarafından uygulanacak rutin bir tarama prosedürü belirlenmiş ve bir müdahale modeli oluşturulmuştur. Bu kapsamda kadınlara nasıl yaklaşılabileceği, nelere dikkat edilmesi gerektiği, bilgilere nasıl ulaşılabileceği, kanunların ne olduğu ve mahkemede kullanılmak üzere belgelerin nasıl hazırlanacağı belirtilmiştir. Göçmen kadınlar ve engelli kadınlar gibi grupların tıbbi bağlamdaki ihtiyaçları da hesaba katılmıştır.

Proje, doktorların tedavi yöntemlerinde iyileştirmeler yapmaya ihtiyaç duyduklarını kabul etmesi noktasında bir miktar dirençle karşılaşmıştır, ancak bu şüpheler, tıp derneklerinin görüşleri ile desteklenerek söz konusu doktorlarla kişisel temasa geçilmesi suretiyle aşılmıştır.

Ortaklar, bu konuda farklı kurumların birlikte çalışması gerektiğini bilmekteydiler ve bu nedenle, şiddetle mücadele derneklerini, sağlık kuruluşlarını ve pratisyen hekim derneklerini içeren çok kurumlu ağlar kurmak için de çaba harcamışlardır. Bu amaçla protokoller oluşturulmuş ve anlaşmalar yapılmıştır.

Proje kapsamında Almanya'nın hem kentsel hem de kırsal olmak üzere beş bölgesinde 136 doktora eğitim verilmiş ve bu doktorlardan çok olumlu geri dönüşler alınmıştır. Uygulama, ilgili eyalet hükümetlerinin mali desteğiyle bazı pilot bölgelerde hâlen devam etmektedir. Tüm ülke çapına yaygınlaştırılması için, geri kalan eyaletlerin (*Länder*) desteğinin alınması gereklidir.

Sağlık hizmetleri personeli ve uzman danışmanlık hizmetleri, kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddete koordineli müdahale sisteminin kilit aktörleridir.

6. Çok kurumlu iş birliği ve özel danışmanlık hizmetleri

Avusturya

Avusturya'da, Ceza ve Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nda yapılan değişikliklerle, şiddet suçlarından mağdur tüm kişilerin **psikososyal destek ve mahkeme süreçlerinde hukuki destek** hakkı yasal olarak güvence altına alınarak, bu konuda öncü bir tedbir alınmıştır. Amacı, mağdurların haklarını korumak ve yasal işlemler sırasında mağdurları güçlendirmektir. Avusturya hükûmeti, bununla ilgili olarak, uygulama konusunda uzman mağdur destek kuruluşlarını görevlendirmektedir. Toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve cinsel istismar mağdurlarından alınan olumlu geri bildirimler ve bu mağdurların giderek artan ilgisi, bu yasal hükmün ulaştığı başarının ve sahip olduğu önemin bir kanıtıdır.

Bu politika, kadınlara ve kız çocuklarına yönelik şiddeti ele alan en iyi politikalarından biri olarak, 2014 yılında Dünya Gelecek Konseyi tarafından Gümüş ödül ile ödüllendirilmiştir.

7. Şiddet uygulayan kişiler için çok kurumlu iş birliği ve programlar

Almanya

Almanya genelinde şiddet uygulayan erkekler ile ilgili faaliyetler yürüten otuz yedi kuruluş, çalışmalarını için bir standart geliştirmek üzere Federal Ev İçi Şiddet Uygulayan Kişilere Yönelik Çalışmalar Derneği (BAG TäHG) şemsiyesi altında çabalarını birleştirmiştir.²⁴ Süreç kapsamında üç yıl boyunca istişarelerde bulunulmuş ve bunlara, Federal Bakanlık tarafından mali destek verilmiştir. Girişim önceki projeler üzerinde yapılan değerlendirmeye ve konuyla ilgili gündelik faaliyetler yürüten kişilerin deneyimlerine dayanmaktaydı. Bu çalışmanın sonuçları danışmanlık sağlayan kuruluşlarla, telefon yardım hatlarıyla ve kadın sığınma evleriyle tartışılmış, böylece mağdurların bakış açısıyla ilgili bilgi sahibi olunmuştur.

İlk standartlar, Mayıs 2007'de, Almanya'nın Mainz bölgesinde şiddet uygulayan kişilerle ilgili çalışma yürüten 37 kuruluş tarafından kabul edilmiştir. Bu standartlar ile, söz konusu kuruluşların çalışma yaklaşımı ve metodolojileri açıklanmıştır. O zamandan beri, Federal Ev İçi Şiddet Uygulayan Kişilere Yönelik Çalışmalar Derneği (BAG TäHG) bünyesindeki bir çalışma grubu, standartları geliştirmeye ve bunları toplumdaki gelişmelere göre uyarlamaya devam etmiştir.

BAG TäHG tarafından tanımlanan standartlar, ev içi şiddet uygulayan kişilere ilişkin çalışmalar yürütmek için yeni bir araç haline gelmiştir.

Bir web sitesi, mağdurları farklı kurumlar tarafından sağlanan hizmetler ve bu hizmetlere erişim yolları hakkında bilgilendirmek için bir araç olarak kullanılabilir.

²⁴ <http://eige.europa.eu/gender-based-violence/good-practices/germany/standards-work-perpetrators>

8. Web teknolojisi aracılığıyla çok kurumlu iş birliğinin geliştirilmesi

Belçika

Belçika'da, 2010-2014 Ulusal Eylem Planı, kadına yönelik şiddet vakalarına daha iyi müdahale etmek üzere Bilgi ve İletişim Teknolojisinin (BİT) kullanılmasını öngörmektedir²⁵.

Ev içi şiddetle ilgili farklı aktörler tarafından hazırlanan ve farklı noktalara odaklanan çok sayıda web sitesi bulunmaktadır. Örneğin, ülkenin Fransızca konuşulan tarafında www.ecouteviolencesconjugales.be mevcut yardım hattına yönlendirme yapan bir web sitesi olarak oluşturulmuştur. Bir başka site olan www.violencesconjugales.be sitesinde, Kaynak Merkezleri (Pôles de ressources) tarafından gerçekleştirilen girişimler sunulmaktadır. Kadın kuruluşlarının web siteleri aracılığıyla belirli bilgiler ve destek sağlamaya yönelik olarak gerçekleştirdikleri başka girişimler mevcuttur. Aynı bilgilerin birden fazla kaynak tarafından verilmesini önlemek için, ilgili düzeylerdeki tüm yetkili makamlar tarafından, ulusal bir bilgi web sitesinin oluşturulmasına karar verilmiştir. Bu siteye Fransızca ve Hollandaca olarak erişilebilmektedir.

İspanya

Web teknolojisi İspanya'da da, yerel düzeyde toplumsal cinsiyete dayalı şiddetle mücadelede mevcut kaynaklar ve bu mücadelede görev alan aktörler hakkında güncel bilgi sağlamak için kullanılmaktadır.

Mağdurlar bu web sitesi²⁶ aracılığıyla aşağıdakilerle ilgili bilgilere ulaşabilmektedir: (1) bilgi ve tavsiye sunan tüm eyalet, bölgesel veya yerel hükümet birimleri veya merkezleri; (2) bir şekilde önleme faaliyetlerinde rol alan tüm kayıtlı kadın dernekleri; (3) tüm polis ve sivil muhafız karakolları ile toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve çocuklara kötü muamele vakaları için 2007'de oluşturulan özel "aile birimleri"; (4) toplumsal cinsiyete dayalı şiddet davalarına bakan tüm mahkemeler; (5) hukuki tavsiye sunan birçok kamu veya özel sektör aktörü; (6) mağdurlar için herhangi bir tür destek veren veya önleme faaliyetlerinde görev alan STK'ler ve diğer dernekler.

İstenen kaynak türü belirtildikten sonra, bölge ve il adına göre veya belirli bir adres girilerek bilgi aranabilir ve Web sayfasının en yakın kaynakları bulması sağlanabilir.

Bu kaynağın hedef grupları, genel kamunun yanı sıra toplumsal cinsiyete dayalı şiddet mağdurlarıdır. Ulusal yardım hattından (016) farklı olarak, bu hizmet yalnızca İspanyolca olarak sunulmaktadır. Ayrıca, böyle bir kaynağın mevcudiyetinden haberi olmayan insanlar için kolay bir şekilde erişilememektedir. Her iki durum da, fiilen bu hizmetin, ağırlıklı olarak tavsiye sağlayan aktörler için bir kaynak görevi gördüğünü göstermektedir.

Web sitesi, Sağlık, Sosyal Hizmetler ve Eşitlik Bakanlığının internet sitesine bağlanan, toplumsal cinsiyete dayalı şiddetle mücadele Hükümet Delegasyonunun URL'sinde barındırılmaktadır. 2012 yılında hizmetin maliyeti yaklaşık 16.000 avro olmuştur.

²⁵ http://ec.europa.eu/justice/gender-equality/files/exchange_of_good_practice_es/be_comments_paper_en.pdf

²⁶ <http://wrap.seigualdad.gob.es/recursos/search/SearchForm.action>

Bu çeviri Avrupa Birliği ile Avrupa Konseyi Ortak Projesinin fonları kullanılarak hazırlanmıştır. Burada belirtilen görüşler hiçbir şekilde Avrupa Birliği'nin resmi görüşü olarak değerlendirilemez.

Avrupa Birliği üye ülkeleri bilgi, kaynak ve geleceklerini birleştirmeye karar vermiştir. Bu ülkeler, birlikte, kültürel çeşitlilik, hoşgörü ve bireysel özgürlükleri korurken, istikrar, demokrasi ve sürdürülebilir kalkınma bölgesi oluşturmuşlardır. Avrupa Birliği, bu kazanımlarını ve değerlerini sınırları ötesindeki ülkeler ve insanlarla da paylaşmaya kararlıdır.

www.europa.eu

Avrupa Konseyi Avrupa kıtasının önde gelen insan hakları kuruluşudur. Kuruluş, Avrupa Birliği'ne üye tüm ülkeler dahil olmak üzere 47 üye ülkeden oluşmaktadır. Tüm Avrupa Konseyi üyeleri insan hakları, demokrasi ve hukukun üstünlüğünü korumaya yönelik Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesini imzalamıştır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Sözleşmenin üye ülkelerdeki uygulamasını denetler.

www.coe.int

Bu çeviri Avrupa Birliği ortaklığıyla finanse edilmiştir

